Țara este întâi a lui Dumnezeu și numai apoi a noastră

PERMANENȚE

ANUL XXV- NR. 4
APRILIE 2022

CULTURAL - POLITIC - SOCIAL

16 PAGINI
8 LEI

Biruința Învierii



Sărbătoarea Învierii Domnului e aceeaşi, neschimbată, de două milenii încoace, indiferent de vitregia sau strălucirea vremurilor în strânsoarea cărora e prinsă umanitatea.

Oare cum ar fi putut arăta Învierea din Constantinopolul anului 1453, cu turcii asaltând porțile cetății pe care peste puțin timp aveau s-o cucerească, trecând-o prin foc şi sabie?

În schimb, ştim mai bine cum a arătat sărbătoarea Învierii din închisorile comuniste. Ne-o povestesc mărturiile celor care au ieşit vii de acolo. Uneori ea era percepută de departe, vestită de dangătul unor clopote care răsunau parcă de pe un alt tărâm. La cei întemnițați, până şi această părtăşie redusă la manifestările ei sonore era capabilă să declanşeze mecanisme trepidante de înviere sufletească. Alteori Învierea s-a prăznuit în hrubele galeriilor de mină, la adâncimi şi întunecimi de iad. Dar nu ştim noi oare că şi Hristos a coborât mai întâi la iad, pentru a le aduce celor prinşi acolo vestea cea bună?

Tot aşa, El a fost mereu alături de cei care L-au mărturisit, indiferent de loc sau de timp.

Da, prăbuşirilor şi dezastrelor istorice le-a urmat întotdeauna o nouă înviere, chiar dacă aceasta nu a însemnat neapărat restaurarea stării anterioare. Întotdeauna a existat însă o ieşire, o cărare către un nou luminiş.

Acum doi ani Învierea a avut loc în altarele unor biserici goale de credincioşi, sub semnul unei cenzuri absurde impusă în numele unei ideologii sanitare aşezată mai presus decât acele valori care sunt eterne.

Acum un an şurubul a mai fost slăbit întrucâtva, dar atmosfera sufocantă a restricțiilor de tot felul şi la tot pasul a continuat să apese pe sufletele celor care au încercat să se bucure de această sărbătoare primordială şi întemeietoare a Creştinătății. „Dacă Hristos n-a înviat, zadarnică este atunci propovăduirea noastră, zadarnică este şi credința voastră,” ne spune Sfântul Apostol Pavel în Epistola I. către Corinteni.

Anul acesta, un alt cataclism încearcă ceea ce cele dinainte nu au reuşit: să întunece bucuria Învierii, de data aceasta printr-un război fratricid. Două popoare ortodoxe au ajuns să fie învrăjbite şi să consimtă la ațâțarea focului stârnit între ele de forțe care de fapt sunt ostile lui Hristos şi Bisericii Sale din care, din păcate o parte a căzut pradă ispitei de a prefera o stăpânire de ordin lumesc înaintea Împărăției care nu e din lumea aceasta.

Toate vitregiile ultimilor ani nu vor avea în cele din urmă nicio consistență pe plan metafizic, căci Învierea de acum două mii de ani a lui Hristos e prefigurarea venirii Sale cu slavă de la sfârşitul veacurilor.

De care, după cum se vede, ne apropiem cu paşi tot mai repezi.

Dar ceea ce ne umple sufletele de o speranță pe care nimic nu o poate întuneca este credința neclintită că într-un final Hristos şi cei care mărturisesc Învierea Lui din morți vor alcătui tabăra biruitoare.

BOGDAN MUNTEANU

Hristos a înviat!

Hristos a Înviat!

Vremea de ploi şi zloată, se arată tot mai nepotrivită. Înserările sunt liniştite şi tot mai plăcute; din adieri primăvăratice, din chemările tânguitoare ale glasurilor de aramă se desprind tainicele înfiorări ale unor sfinte amintiri petrecute în negura veacurilor şi totuşi mereu prezente, ca însemnătate şi folos.

Din cercetări şi din auzite, am aflat şi ştim cu toții c-a fost o vreme când lumea frământată de osândă şi păcat se pogora zi de zi, ca simțire şi omenie, tot mai mult spre o completă asemănare cu viața sălbăticiunilor din desişuri şi pustiuri.

Starea de ticăloşie şi de sălbatică răutate s-a arătat în toată grozăvia ei, acum aproape 2000 de ani, când a fost țintuit cu piroane Domnul Iisus Hristos pe Crucea ridicată în creasta Golgotei.

Mulțimea din vremea pătimirii Domnului Hristos, înnebunită de întărâtarea conducătorilor, a schingiuit, a vărsat sânge şi a înmormântat o ființă plină de bunătate şi iubire care s-a născut şi a trăit cât a trăit numai pentru viața şi fericirea lumii.

Prăznuirea acestor sfinte şi dureroase amintiri ar trebui să fie un semn de veşnică amintire, spre a nu se mai săvârşi asemenea greşeli cu mântuitorii neamurilor, cu trimişii lui Dumnezeu la cererea vremurilor şi-a împrejurărilor.

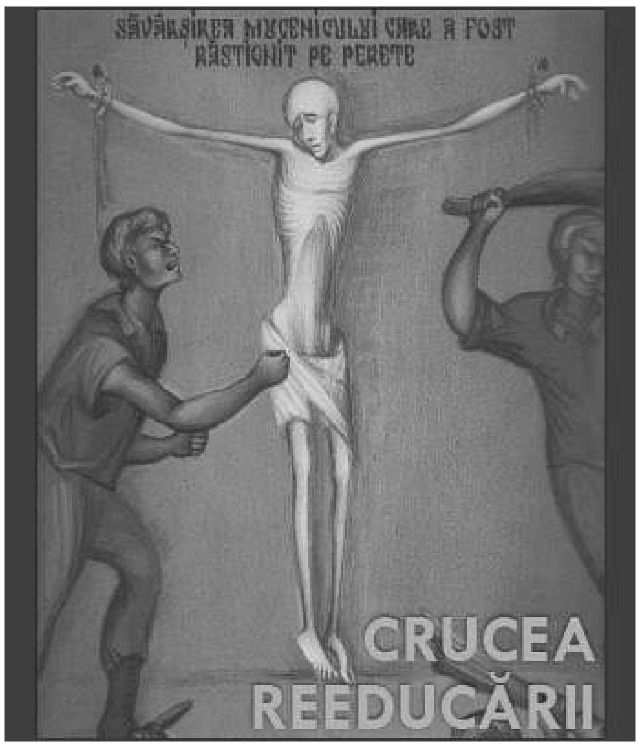
Între hotarele Țării Româneşti s-au văzut oameni lipsiți de omenie şi ruşine, oameni ce s-au sălbăticit în cuget şi-n porniri, de-au săvârşit şi săvârşesc încă mişelii, schingiuind suflete curate şi nevinovate, schingiuind şi ucigând pământeasca ființă a legionarilor porniți pe calea sacrificiului de sânge, pentru binele şi viața nației româneşti.

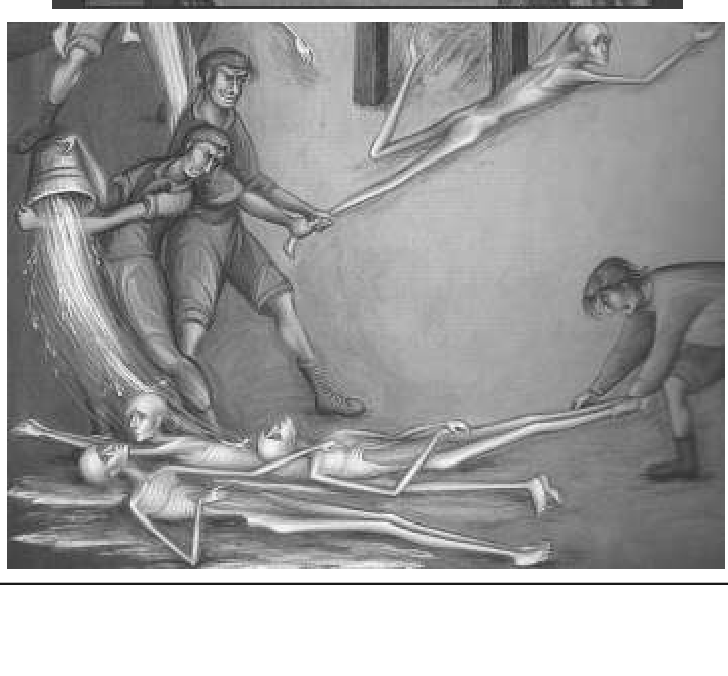
Un lucru rămâne însă pururea veşnic: Bucuria lumii a izvorât din Învierea Domnului; iar Învierea a urmat după dureri şi prigoană, după lacrimi şi sânge, după răstignire.

Ce vor zice oare puternicii zilelor noastre când vor vedea într-o zi că din dureri şi lacrimi, din prigoană şi sânge va răsări bucuria Învierii şi ne vom saluta cu salutarea biruinței neamului românesc, cu salutul legionar, după cum ne salutăm acum cu salutarea biruinței creştine, „Hristos a Înviat"?

Pr. V. Boldeanu

Brațul de Fier, Aprilie 1936







Drumul marilor biruinți!

Când a venit plinirea vremii, Dumnezeu a trimis pe Fiul Său pe pământ, să propovăduiască neamurilor credința cea nouă şi adevărată.

Viața Mântuitorului pe pământul acesta înrăit şi plin de păcate, a fost o necontenită batjocorire, un permanent zbucium şi o continuă suferință, încununată de cruce.

Nu s-a născut în palate pompoase, cum se cuvenea unui Fiu al lui Dumnezeu, ci într-o peşteră umilă, alături de animale. Nu şi-a ales pe învățații timpului să-i facă apostolii învățăturii Sale mântuitoare, ci discipoli ai Săi au fost dintre oamenii simpli şi chiar neştiutori de carte.

Predicând o viață întreagă dragostea, a trebuit să moară răstignit pe dealul Golgotei, ca să ne dovedească nemărginita Lui *iubire* pentru neamul omenesc pe care tocmai prin aceasta l-a mântuit.

Trebuia Golgota pentru strălucirea Învierii. Trebuia Vinerea patimilor pentru ca să vină Duminica Învierii.

Mântuitorul a învins lumea prin suferință şi moarte!

Acesta este drumul marilor biruinți. Oamenii şi neamurile care cred în Iisus Hristos şi ştiu că El este Calea, Adevărul şi Viața, să păşească pe această cale şi vor fi siguri de strălucirea biruinței luptei pe care o poartă.

Acest gând ne dă şi motive de îngrijorare, dar ne arată şi zările unei strălucite Învieri româneşti. Şi aceasta este foarte mult.

Două vieți sunt în luptă azi deasupra pământului românesc.

Viața veche, materialistă şi fariseică; putredă şi desfrânată; fără credință şi plină de trădare; altceva se vede şi altceva este în dosul măştii; peste tot mască.

Viața cea nouă, pornită simplu, cu slujitori necunoscuți; suflete curate, năzuind să întemeieze o țară nouă, prin sacrificiul curat al propriilor lor persoane. Înțelegând frumusețea jertfei, au chemat-o cu surâsul pe buze; cultivând munca şi din credința lor cinstită făcându-şi axă de conduită.

Viața aceasta, în luptă cu cea veche, este viața tineretului românesc. Viață plină de batjocură, prigoană şi închisoare.

Drumul ei a fost un drum spre Golgota românismului. *Drumul biruinței*. Numai Dumnezeu ştie cât mai ține acest drum. Ceea ce ştim noi azi este faptul că el duce sigur spre marea biruință a neamului românesc!

Ion Banea

Brațul de Fier, Mai 1936

DRUM DE FOC ŞI BIRUINȚĂ

Ionel Moța şi Vasile Marin - ultimul drum de la Irun la Casa Verde (III)

Marşul Învierii

Legionari, în formație de sfântă cruce!

În vârful munților, la Ghimeş. Ora 9 noaptea. Vântul bate pronunțat, iar locomotivele țipă strident. Făcliile îşi agită flacăra, aşternându-şi lumina roşie peste figurile crispate. Brazi mari, întregi, străjuiesc masa improvizată în altar. Un legionar în costum național prezintă stâncos raportul. Apoi, linişte. În fața altarului de pe peron apar odăjdiile scânteietoare ale unui preot. Şi slujba se desfăşoară acompaniată de vântul carpatic şi scâncetul torțelor. S-a cântat, în sfârşit, prelung, ca o duioasă muzică de leagăn, „Amin". Aici, o comandă neobişnuită: „Legionari, în formație de sfântă cruce!" Frontul se frânge şi o cruce se formează: o latură de costume albe naționale, alta, de cămăşi verzi…

„Bate vântul peste ape, trece timpul greu…"

La plecare îşi face anevoios drum spre noi un bărbat ajuns de vârstă, cu ochii înroşiți:

„Căpitane, vreau să te cunosc. Eu nu pot să fac ca D-ta., dar sunt un bun român. Să mergi înainte şi va fi bine!" Era şeful depoului local.

Trenul îşi reia cântecul mecanic. În cadența lui de fier, disting glasul omului din munți: să mergi înainte… Să mergi înainte…

De veghe

Între orele 9-10 noaptea sunt desemnat să fac de veghe împreună cu alți trei camarazi comandanți în vagonul mortuar. Toți ținem în mână făclii şi suntem postați în cele patru colțuri ale sicrielor. În vagon, un miros tare de tămâie şi răşină. Pereții laterali sunt încărcați de coroane. În semiobscurul din fund un preot în odăjdii citeşte, citeşte mereu. Îl privesc fix, stăruitor şi mă observă. Naşte în mine curiozitatea de a citi şi eu. Frigul îmi încleştează muşchii gâtului. În gând se înfiripă scene din viața celor doi. Încerc să mi-i închipui în sicriu… exercițiu medieval…

Dar părintele a terminat; închide cartea şi dezbracă haina liturgică. Îl privesc, îl urmăresc şi-i prind ochii. Un semn către carte şi mi-o trece interogativ. Acum într-o mână țin făclia, într-alta, cartea. Este „Panihida sau Parastasul şi Litia Mică". Deschid paginile cu scris înflorat, ortografie veche şi urme de ceară şi citesc. „Miluieşte, Doamne, pe cei ce-n veşnică amintire s-au mutat…".

Trenul urcă pieptiş. Uruitul lui amplificat ca într-o cutie de diapason pare un ison, un zumzet seraphic care însoțeşte vagonul pe afară. Trenul se înalță peste Carpați, gândul se limpezeşte, durerile trupului se topesc, iar „timpul trece greu peste ape".

Ducesa d'Atholl

În gara Petru Rareş, prima din Ardeal, spre surprinderea noastră plăcută, la orele 11 noaptea, lumea aşteaptă. Au venit toți românii din Petru Rareş şi mulți din Ciuc. Sunt funcționari, lucrători, mici burghezi. Corul din Ciuc despică tăcerea nopții.. se dau răspunsurile, probabil, la Litia Mică, apoi, aici, în pragul Ardealului, primii români jură:

„Şi pentru învierea neamului meu, în orice clipă,

Să stăm gata de moarte".

Cumpărăm curioşi Universul, ediție de provincie. Parcurgem repede paginile numeroase ale acestui deposit de maculatură tricoloră, mică publicitate şi reclame productive. Nimic despre ceea ce a îndurerat o lume întreagă, nimic despre acest istoric drum, despre acest curent răscolitor de suflet românesc. În schimb, coloane lungi cu fotografii în pozițiii diverse despre: „Când, cum, pe unde soseşte în Bucureşti Marea ducesă d'Atholl şi deputatele engleze", sau despre „Catastrofa din Cincinatti". Şi totuşi aici, la noi, se petrece un fenomen cu adâncimi şi proporții de început de veac nou…



În puterea nopții

Şase români, singurii din satul secuizat, în frunte cu preotul greco-catolic, purtând o torță, înalță rugăciuni în dreptul vagonului mortuar. Aşteaptă de trei ore, în frig, ninsoare şi singurătate. Este Mureş-Izvor.

Clopotele răsună la Toplița Română

Pe la ora 1 noaptea, m-am trezit în ultimile versuri ale Imnului legionarilor căzuți: „Noi mereu te plângem, frate, iar tu dormi mereu". Trezit, m-am întrebat dacă nu continui să dorm, prelungind în vis senzația auditivă, săpată adânc în conştiință. Nu, era realitate. În ninsoarea care cădea acum des, făcliile Învierii. Lumea românească, toată lumea românească din Toplița. La ferestrele gării locuită de personal românesc, lumânări înşirate ard înăuntru ca în ziua cea mare a Paştilor. Drapelul tricolor cu doliu atârnă pe clădirea gării.

Din oraş se aud clopotele. La Toplița, în cele trei ore cât a staționat trenul, lumea românească şi creştină a defilat şirag, împinsă de latențele seculare ale sufletului ardelenesc, prin vagonul mortuar, închinându-se şi sărutând crucea şi chipurile celor doi morți. Aşa au vrut ei şi nimeni nu i-a putut împiedica pe aceşti români de cremene.

Bucovina şi Moldova au admirat – răscolit în adâncimea etnică a sufletului lor – național şi politic, pe morții noştri. Ardealul, năpraznic, capabil să desființeze dar să-şi dureze peste milenii, a manifestat pornirea spre sanctificare.

Şi Ardealul ştie şi poate să cultive, să adore.

Plâng trompetele

În dimineața albă şi rece Reghinul şi-a aşezat toată podoaba tinereții, toată simțirea, şi-a rânduit sufletul pios în fața gării curate. Steagurile îndoliate se pleacă, trompetele prind să plângă tremurat, sfios. Un țipăt comprimat de durere. După scurta slujbă, preotul a pronunțat câteva cuvinte: „În fața voastră ne plecăm cu sufletele frânte. Dar simțim mântuirea în sacrificiul vostru". Ardealul vorbeşte.

Apoi trompetele plâng uşor, iar trenul lunecă pe skiul şinelor.

Cu Totu şi Alecu

Suntem treji toți. În compartimentul nostru a venit locvace Totu, urmat la scurt timp de Alecu. Totu este o comoară de amintiri. „D-l. Clime, deşi cel mai bătrân din Banderă, purta cea mai mare greutate, 50-60 kg totdeauna. Tot felul de amintiri şi mărunțişuri necesare. Ne îngrijea părinteşte. De pretutindeni lua ceva ca amintire. La Pozuelo am petrecut Sf. Ioan într-o casă luxos mobilată. D-l. ne-a distrat la pian. Plecând, caporalul l-a întrebat: cum, n-ai luat pianul ca… amintire?"

„La Aravaca ne adăpostim într-un imobil de intelectual ales. O bibliotecă uimitoare. Exemplare unice. D-l. Clime a rămas înmărmurit. Şi-a ales o carte, două, ca amintire şi, spre a feri alte exemplare prețioase de impietatea atingerii noastre cu scopuri utilitariste, le lua şi le ascundea prin colțuri, pe sub dulapuri etc. Eu am pus mâna, nu fără a evita privirea lui, care mă iscodea duşman, pe un volum gros cât o evanghelie. M-a observat.

- Ce faci Nae?
- Nene Clime, vreau să stau pe ea cât lucrez apărătoarea anti-tanc.
- Şi pe urmă?
- Pe urmă o aduc înapoi.
- Bagă de seamă, s-o păstrezi curată!

Şi până n-am aşezat cartea la loc în raft, nu mi-a dat pace: - Mă, ştii tu câtă civilizație e aici? Ştii tu să respecți îndeajuns cultura asta milenară?"

Salcâmii în doliu

Străjuită de două şiruri de salcâmi dezvoltați liber, negri, profilați pe drâmbele de pânză nesfârşită ale cerului, gara Luduş prezintă îngenunchiată o mulțime ordonată într-un front impecabil şi impresionant. Organizația lui Amos Horațiu Pop, județul primei descălecări legionare în Ardeal. Totu are mândria de a fi deschizătorul de drum. Şi cât de adânc a fost răscolit, şi cât de mândru a rodit acest suflet al Turdei! Îi vezi după emoția ce manifestă când Căpitanul, pentru prima oară în acest trist drum, îi trece în revistă, îi simți după căldura ce pun în îmbrățişările celor cinci întorşi, din lacrimile ce le împânzesc privirile. Preoți mulți. 11. Un preot predică. Scurt, condensate, evanghelic. „Dee Domnul ca jertfa lor de martiri să rodească Învierea noastră întru creştinism şi viață românească!"

Urmează jurământul… cu preoții în frunte, ca pe vremuri de răzmeriță viforoasă.

continuare în pag. 4

IONEL MOȚA ȘI VASILE MARIN - ULTIMUL DRUM DE LA IRUN LA CASA VERDE

„În geee…nunchi!” A comandat Amos. Trenul pleacă în sus, prin ceața albastră, străvezie. În urmă poporul Turdei, plecat spre pământ, cu brațele întinse, rămâne străjuit de salcâmii negri, profilați trist și imobil pe cerul alb al Turdei.

Drajii mei frați!...

La Războieni copiii formează frontul. Au venit ca în marile sărbători naționale, în frunte cu dirigintele și dascălii. Trec jos, între cei strânși în fața vagonului mortuar. Alături de mine aud o tânguire: „Drajii miei frați!... Drajii miei frați!...” Privesc discret. Un bărbat între două vârste, bine legat; pare muncitor de fabrică. Figură caracteristică, nu lipsită de noblețea liniei; când se comandă legionarilor „drepți”, ia și el poziția, apoi formează stângaci salutul. Și jură răspicat, tunător, mai aspru ca toți. Îl iscodesc. A luptat pe frontul rusesc, a fost luat prizonier și în Rusia a cunoscut pe părintele Ion Moța. A cunoscut apoi și focul aprig al Mărășeștilor. „Doamne, dragule!...”, își încheie el scurta epopee.

Am tăcut. Ordin pentru „Imnul legionarilor căzuți”. Din nou salutul. Mă privește, se trudește să-mi descifreze pe buze și-n ochi cuvintele și melodia. Le presimte, le închează, se ține anevoie de noi.

Școlarii și-au întins brațele spre sicrie… Sus, pe acoperișul peronului, un tată își ferește copilul mic de fulgii deși de zăpadă și, pe cât poate, întinde brațul.

Mă desprind încet de tovarășul meu de jurământ din Războieni. Urc în vagon. De pe scara unde am rămas, îl aud șoptind pentr el: „Drajii miei frați!...”

Câmpia suie lin de o parte și alta a terasamentului, ca două aripi imense de fluture alb. Pe axa acestor aripi, lunecă trupul negru al trenului. Câmpia Turzii…

Pe drumul amintirilor

De la Someșeni trecem tot statul major în vagonul mortuar. Clujul apare în ceața subțire. Turnurile ascuțite de biserici, coșurile de fabrici și ondularea arhitecturii variatae pe relieful dulce al colinelor amintesc și provoacă apropiere, cu păstrarea proporțiilor, de Paris, acea „grande grizaille” de care vorbește undeva Sieburg. Un turn Eiffel, o Notre Dame, cu forme incomplete pe care imaginația le întregește.

Bănuim în Clujul universitar o mare mulțime, încordată în așteptare și durere. Ninge rar. În vagon e rece. Așteptăm înfrigurați gara…

O decepție? Lume puțină. Un front scurt. Sobor ales de preoți, cu arhiepiscopul Colan în frunte. Prin ușa deschisă a sălii de așteptare zărim piața din spatele gării: acolo freamătă codrul mulțimii.

Se coboară sicriele de către Comandanții Bunei Vestiri. Surorile lui Moța își chinuie durerea sub crep. În piață studențimea deschide un careu larg; dincolo Clujul așteaptă. În mijloc e ridicată o estradă pentru serviciul divin; de jur împrejur sfeșnice și plante sumbre. Catafalcul înalt.

Sunt depuse sicriele. Orăștenii, în sumane albe, zvelți și frumoși, iau locul alături de Comandanții Bunei Vestiri. În dreapta, de-a lungul plantelor s-au rânduit președinții societăților studențești; în stânga, profesorii universitari, personalități politice și rudele lui Moța. În față, imobilul masiv al întreprinderilor „Albina”, prezintă aspectul zilelor de mari solemnități populare. Ferestrele, ciorchine de lume.

Slujba se desfășoară pascal. Apoi se vorbește, după obiceiul Ardealului: Arhiepiscopul Colan, Pr. Agârbiceanu, Prof. Sextil Pușcariu și președintele Centrului Studențesc „Petru Maior”, pe care l-a prezidat, la începutul vieții sale stundențești, Moța.

Când trenul pleacă, putem cuprinde cu privirea întreaga panoramă. Multă lume l-a iubit pe Moța! În acest oraș universitar amintirile despre Moța înfloresc în fiece conștiință. Peste mulțimea asta cu priviri aburite, fruntea înaltă a lui Moța, ochii lui puri, limpezi și întreaga figură, de acuarelă, se proiectează transparent, dar grandioasă și tremură și se lămurește și crește până se confundă cu însuși Clujul…

La Aiud plouă

E trist aici, căci pe aproape, între ziduri reci, stă sufletul în lanțuri. Se pare totuși că sumanele cenușii ale satelor din jur au pornit ofensiva. Numai așa se explică frontul acesta tânăr cu stațiune cabrată și mișcări scurte și repezi. E viu poporul prin ținuturile Albei!...



Au venit și moții

E ceea ce a impresionat, în afară de număr și ordine, la Alba Iulia. O echipă de moți din Abrud, îmbrăcați cu ițari albi, haină trei sferturi de piele, cu blană și cizme lungi. Sunt ciopliți în stâncă, în linii frânte. Au priviri vulturești și cântă inimos, repede și scandat „Imnul legionarilor căzuți”. Jurământul este un strigăt de mari nădejdi și solemne promisiuni.

Lăsați-mă, este al meu!...

Acolo unde sufletul nostru a fost potopit de emoții, iar întreaga ființă strivită de multă jale a fost Orăștia. De ce fâșiile de tăcere cuprind trenul întreg de ce în linistea vesperală reapare isonul, zumzetul din Carpați, la părăsirea Moldovei și pășirea în Ardeal!

Sunt ore cenușii de seară și plouă încet. Atingerile reci de mormânt ale sicriului înfioară.

Orăștia și-a trimis solie albă care așteaptă în genunchi. Tineri chipeși, cu sumane albe, cu chip de trandafir, așa cum era Moța. A venit atâta lume și toată a aprins lumânări. Vagonul mortuar oprește în fața unui arc de verdeață, doliu și culori românești. Pe aici trecem, parcurgem grădina gării până la poartă, la fel, arcuită, verde. În timp ce se formează cortegiul, privirile-mi zboară. Cât de chinuiți sunt arborii din față. Le urmăresc linia răsucită, neagră, trunchiul cu contorsiuni de forță care se vrea eliberată în sus.

Până în oraș e distanță de 4-5 km. Șoseaua, deși pietruită, e încărcată de noroi, apă și hârtoape.

Un moment de dezorientare și carul mortuar, mașinile, trăsurile deschid drum prin mulțime, flancate de torțele legionare care aleargă inegal, în ritmul vehiculelor. Privită din depărtare, de sus, această procesiune trebuie să înfățișeze ceva de mare neliniște. Pâlcuri sfărâmate de oameni, legionari fugari sau în șiruri scurte, torțe, alergat zigzagat, suind în cuprinsul nopții poteci roșii de turn fantastic walpurgic. În dreapta, liniștea își așterne apele netede ale câmpiei, iar în stânga curge tot așa de înfiorat, Sibicelul.

Am trecut două poduri. Șosea cu salcâmi pe margini... Îmi închipui o toamnă târzie, sub seară, pe această șosea potolită de mișcarea zilei. Și-mi închipui un pas meditativ, doi ochi limpezi, o frunte senină... poate că a fost cândva, aievea.

În oraș e tristă sărbătoare. Întreaga suflare în putere a plecat la Catedrală. În case, lumină; la fiecare fereastră ard câte două lumânări care își pâlpâie flacăra, răsfrângând lumini slabe pe tricolorul îndoliat și fețele de copii, strânși câte doi, trei, în așteptare înfricoșată. Ochii lor cuminți caută în mișcarea străzii misterul morții.

Un turn medieval, de catedrală gotică străjuiește capătul unei părtii vii, la piciorul său, catafalcul negru, cu sfeșnice lăturalnice și opaițe mici, mici și numeroase, înșirate jos în două rânduri, de jur împrejur.

Orăștenii și hunedorenii așteaptă cu făclii în mână. Clopotele bat aici și-n toată Orăștia și poate în toată Hunedoara dacică. Peste câmpuri, unde ruine dacice și romane dorm sub povara veacurilor, zvonurile surde ale clopotelor dau viață fantasmelor.

Cineva observă o fluturare prin noapte. Privesc convins că de sus asistă poporul dac la jertfa aceasta senină, voluntară ca-n timpurile lor de epopee.

S-au depus sicriele. În liniștea restabilită momentan, freamăt.

Sosește familia protopopului Moța. Pentru ea s-a rezervat loc în stânga catafalcului, pe scaune.

Bătrâna mamă, purtată de brațe, refuză să se așeze și pornește înainte spre sicriu. E reținută. Se abate și imploră încet, apoi tare, poruncitor: „Lăsați-mă, este al meu! Lăsați-mă, este al meu!...” A cuprins cu brațele sicriul, și-a lipit capul de lemnul lui și astfel am văzut-o până la urmă. Protopopul Moța, alături, pipăie cu grijă sicriul, apoi își lipește obrazul umed de el. Ei singuri văd acolo istoria de irealitate minunată a lui Moța. De aceea s-au liniștit.

Clopotele tac. De trei părți ale catafalcului s-au rânduit preoții. Mai mulți ca oriunde. Începe slujba. Un cor local, cu glas șoptit de doină, dă răspunsurile.

La sfârșit vorbesc un preot și directorul liceului. Notă duioasă de provincie. Admir limba curată.

Am plecat într-o trăsură, străbătând cu multă anevoie prin lapoviță și lume. Aceleași ferestre cu lumânări pioase de ambele părți ale străzii. Din când în când încerc să îmbrățișez în noapte ansamblul procesiunii. Nu reușesc. Tovarășii de drum își comunică impresiile superlative. Privesc apa întunecată a Sibicelului. Șoseaua cu salcâmi din nou se trezește. Mi-o închipui după aceea, târziu în miez de noapte când trenul va fi departe la Sibiu.

Atunci cântecul Sibicelului leagănă liniștea salcâmilor imobili, iar fulgii mici de zăpadă țes discret podoabă albă peste câmp și giulgiu imaculat peste doliul chinuit al salcâmilor.

Din grădina casei părintești s-a luat un săcușor cu pământ dac, va fi așezat alături de sicrie, în cripta de la Bucureștii Noi. Îmi amintesc pe drum de gestul acesta impresionant.

În gară e încă puțină mișcare. Suntem printre primii sosiți. Mă refugiez într-un compartiment gol. Lampa e stinsă. De afară vin câteva fâșii de lumină. În fața ferestrei, gara și un salcâm. Mi-e frig. În gând se succed accelerat amintirile. Figurile celor doi mă urmăresc.

Niciodată n-am simțit fierbințeala lacrimilor ca acum... Și plămada mea de lut, ca acum.

La plecare, am numărat până târziu cinci lumini străjuite de silueta neagră a salcâmilor. La o întorsătură de șosea s-au ivit în noapte doi ochi de lumină: păreau că ne însoțesc. Apoi au dispărut. „Ei sunt totuși ai noștri!... sunt ai noștri!...”

Pe marginea Ardealului

Cu Sibiul încheiem drumul Ardealului. Trenul nostru e garat pe o linie distantă de peron, astfel că între clădirea gării și el rămâne o piață largă. Aici,

continuare în pag. 5

IONEL MOȚA ȘI VASILE MARIN - ULTIMUL DRUM DE LA IRUN LA CASA VERDE

o masă imensă de lume. Şi era ora 12 din noapte!

Preoți mulți, peste 30, la mijloc cu P.S.S. Episcopul Stan. Acest parcurs prin țară a avut înțelegerea caldă și întreagă a preoțimii române. În jurul ei și a cămășii verzi de student sau licean s-a polarizat procesiunea. Țara a compensat astfel indiferența aproape ostilă a autorităților laice.

Se șoptește că Sibiul a adus cel mai masiv omagiu martiriului creștin și legionar. Cadrul nocturn, cu ninsoarea contribuie la această impresie. Sicriele au fost transportate lângă peron. Acolo s-a oficiat. La sfârșit, Episcopul Stan a dat, alături de preotul anonim dintr-o măruntă gară carpatică, cea mai elevată interpretare faptului. A fost scurt și de aceea, cuprinzător: „Ni se cutremură sufletele de rușine că au fost între noi și nu i-am înțeles, că au trebuit să se expatrieze pentru ca, mărturisind acolo, eroic, credința lor, să ne-o facă simțită nouă, aici...”

Apoi trecem Carpații în Oltenia

Râmnicu-Vâlcea, Drăgășanii, Piatra Olt. Împotriva așteptărilor, ne întâmpină la orele 2, 3, 5 noaptea, cu torțe, legionari și „Imnul camarazilor căzuți”.

În tren, legionarii, frânți de oboseală, dorm mai toți. Din vagonul unde lupt cu oboseala și somnul aud gările apropiindu-se după Imnul duios, cântat în noapte, în liniște de altar. Aud apoi limpede lespezile jurământului:

Jur în fața lui Dumnezeu, În fața jertfei voatre sfinte, pentru Cristos și Legiune...

Este în acest jurământ, rostit în pâlpâirea torțelor, cu brațele semeț ridicate spre cer, în fața morților noștri de legendă, atâta gravitate, atâta fantastic, atâta religios, că gândul nu poate găsi un sprijin comparativ decât în primele începuturi ale celei mai profunde revoluții a umanității: creștinismul.

Și de-a lungul Oltului panduresc stațiile sunt punctate cu torțe și jurăminte: Jur!... Jur!... Jur!...

Trenul aleargă de acum în sus, spre Slatina. Sub plăpumi groase de zăpadă, Muntenia doarme. Din dosul cortinei transparente a nourilor, răsăriteni, soarele își topește argintul în păraie scânteietoare. Primul cer albastru, un albastru tare, de ametist.

O atmosferă generală de prospețime și înviorare. În vagoane, însuflețire. Începe ziua finală a călătoriei noastre prin vis și basm.

Din scrumul amintirii, nădejdea răscumpărării

La Costești, locul cu tristă poveste a arderii bisericii în Vinerea Mare – primire mișcătoare. O fată de 15-16 ani a leșinat de durere la vederea sicrielor; poate și-a adus aminte de grozăvia din Vinerea mare când i-o fi ars în sfânta biserică și măicuța ei și de atunci o îngrozește vederea de sicrie. O fetiță mai măricică a venit la vagon cu un buchet de flori și cu o luminiță aprinsă lângă el, dându-le preoților de sufletele scumpilor morți din vagon...

Părinte Dumitrescu!... Domnule Clime!...

Un țipăt strident, multiplu; o simfonie prelungă, metalică țâșnește suliță spre cer. Omagiul locomotivelor din Pitești. În gară, mare rumoare. Mă găsesc la fereastra unde preotul Dumitrescu, cu figura negricioasă de meridional și ochi vii, își privește consătenii. Aripa stângă a mulțimii începe încă departe de peronul propriu-zis.

La un moment, în muțenia generală, o precipitare de glas. „Părinte Dumitrescu!” – și un argeșan, în suman scurt, păros și ițari albi, își face vânt spre vagon. Puțin apoi e descoperit și Ing. Clime: „Domnule Clime! Iată pe Domnu Clime!”. Și acest om bun, iubitor până la sacrificiu de sine și respectat până la venerație își stăpânește sub arcada ochilor lui vesperali, tumultul unei emoții calde. E îmbrățișat, sărutat, atins, mângâiat. Prin mulțimea, de acum în fierbere, își face loc un copil spre preotul Dumitrescu și-i pune în mână un buchet de flori albe și mauve, pe care acest argeșan cu suflet de pandur îl depune pe sicriele celor doi.



Când plecăm răsună pentru a treia oară notele de marș ale „Majadahondei”. În jurul cuvântului acesta atât de străin limbii noastre, vibrează notele grave, într-o cadență grea, maură.

Peste muncelele argeșene soarele a vărsat acum ocale grele de argint, iar în arborii îmblăniți siberian cu hermină, a presărat mii de mărgăritare.

Trenul gonește spre București...

Alexandru Constant
Cuvântul Argeșului, 15 martie 1937

Amintiri despre Aurel Vișovan (III)

Preot prof. **MARIUS VIȘOVAN**



Anul acesta 2022 se împlinesc două decenii de la trecerea în veșnicie a tatălui meu, Aurel Vișovan (1926-2002). Pe lângă biografia sa obiectivă apărută în mai multe rânduri în paginile revistei noastre, există și imaginea mea subiectivă, așa cum l-am perceput eu, cu ochi de copil, și cum am înțeles treptat dimensiunile luptei și jertfei sale. Această reflectare duioasă a personalității sale am cuprins-o în prima mea lucrare, „Mărturii ale rezistenței anticomuniste din Maramureș” (2008) și o oferim, cu unele completări, cititorilor noștri de azi.(M.V.)

Lucrurile devin grave

În anii copilăriei mele amintirile pe care tata mi le prezenta despre viața din închisoare erau mai degrabă niște povestiri umoristice - despre un coleg de celulă mai glumeț, despre un gardian mai prostuț, despre unele idei ingenioase ce aveau darul să rezolve unele probleme practice ale vieții de pușcărie și în general despre felul în care deținuții făceau haz de necaz menținându-și moralul ridicat. Dacă scopul pe care l-a urmărit a fost ca eu să nu privesc cu groază această experiență a vieții sale, pot să spun că tactica sa a fost încununată de succes. M-au pus pe gânduri totuși unele lucruri când mi-a spus că a stat în total 16 ani în închisoare (eu aveam vreo 12 ani atunci), apoi am conștientizat că bolile grele care-l măcinau, de ficat și de plămâni, le avea din închisoare.

Momentul însă care mi-a schimbat radical optica s-a petrecut prin 1982 când eram elev în clasa a IX - a la liceu. La „Europa liberă”, în fiecare sâmbătă seara în serial, Virgil Ierunca relata despre torturile abominabile și teroarea îngrozitoare la care erau supuși studenții închiși la Pitești în perioada 1949-1951. Tatăl meu asculta emisiunea și m-a chemat să ascult și eu. Am fost foarte impresionat și la un moment dat tata mi-a spus: *„Să știi că și eu am fost închis la Pitești.”* De atunci încolo am ascultat relatarea cu interes sporit și cu conștiința faptului că acele lucruri mă privesc direct și pe mine. Am început să-mi dau seama cât de mult a suferit tăticul meu…

Când însă naratorul a povestit despre deținuții care erau obligați să-și mănânce excrementele sau să-și înghită voma, tata a schimbat tonul și mi-a precizat: *„Să știi că mie asta nu mi s-a întâmplat.”* Am simțit probabil o mică ușurare, dar faptul că alții au fost puși în această situație a fost suficient ca să mă cuprindă greața și groaza. Ei bine, lucrurile nu erau atât de vesele și simpatice cum crezusem eu până atunci… Mai mult, aveam să aflu că mai aveam 6 persoane din familia noastră care fuseseră în închisori și lagăre comuniste : bunicul dinspre mamă, cumnatul tatălui meu, doi frați ai bunicii dinspre mamă, un unchi și un văr primar ai tatălui meu.

Fără istorie

Atât în școala generală cât și în liceu, pasiunea mea pentru istorie era foarte mare. Părinții mei aveau cărți și reviste pe care eu le devoram pur și simplu. Iar acolo unde informația era prezentată din perspectivă comunistă, tata mă ajuta să descifrez semnificația reală. Într-o bună zi, eram prin clasa a X-a, mama mi-a spus: *„Marius, văd că îți place foarte mult istoria, dar trebuie să știi că nu vei putea urma facultatea de istorie. Pentru a intra acolo ți se face un dosar politic. Ori datorită faptului că tatăl tău a fost condamnat politic, tu nu vei fi admis. E mai bine să te orientezi din timp spre altceva.”*

M-am orientat spre matematică, domeniu în care politica nu se putea, din fericire, amesteca (unu plus unu făceau doi, chiar și în comunism). Aveam să ajung profesor și chiar dacă am predat numai 4 ani, consider că matematica a avut un rol în structurarea gândirii mele. Am făcut-o însă mai mult din obligație, cu o pasiune mult mai mică decât cea pentru istorie. Tatăl meu era adesea necăjit și tulburat simțindu-se oarecum răspunzator de neîmplinirea mea profesională. Senzația că ești cauza suferinței copilului tău trebuie să fie teribilă pentru un om cu suflet sensibil.

Atitudini din exil – Împotriva balaurului roșu

Conciliul ecumenic

(fragment)

Conciliul Ecumenic (Vatican II) se va ocupa așadar de două probleme care interesează lumea creștină: refacerea unității creștine și apărarea Bisericii contra asaltului combinat al forțelor materialiste și atee.

În ce privește calea cea mai bună de urmat pentru a face să înceteze „scandalul" dezbinării, există o metodă experimentată de veacuri și care n-a dat decât rezultate foarte precare: a dezbate pricinile îndepărtate ale dezbinării și a vedea cine a avut și cine n-a avut dreptate. Cum arată experiența, pe această cale se pot obține convertiri individuale, dar nu se rezolvă problema în mare. Sistemul nu i se pare convenabil nici Sf. Părinte, căci iată ce spune el: „Nu vom face un proces istoric, nu căutăm să vedem cine a avut dreptate și cine s-a aflat în greșeală. Răspunderile sunt împărțite. Vom spune numai să ne unim. Să terminăm dezbinările". Dacă intrepretăm just gândul Sf. Părinte, el crede că trebuie să se creeze mai degrabă un climat propice unirii, să se provoace o mare mișcare a sufletelor care să îmbrățișeze toată lumea creștină și care, într-un elan irezistibil, să topească barierele care despart o biserică de alta.

Să presupunem însă că Biserica Catolică, printr-un efort gigantic, ar convinge Biserica Ortodoxă să adere în bloc la scaunul Sf. Petru, cu toată masa popoarelor din răsărit. Cum s-ar putea pune în aplicare acest acord? Majoritatea popoarelor ortodoxe trăiesc dincolo de cortina de fier, sub dominația tiranilor de la Moscova. Faptul că aceste popoare se află prizoniere pe teritorii controlate de bolșevici complică problema unirii până la disperare, făcând-o practic inaccesibilă. Comuniștii n-ar accepta reunificarea decât dacă pe Scaunul Sf. Petru s-ar urca un Papă bolșevic, un agent al internaționalei comuniste, ceea ce nicio minte de creștin nu poate să conceapă. Trupul creștinătății a fost rupt în două de la instaurarea ateismului comunist în Europa răsăriteană și comunicația dintre cele două părți aproape că nu se mai face. Nu numai că ortodocșii sunt privați de orice mijloc de a-și exprima dorința lor să se alipească de frații lor din Occident, dar înșiși catolicii din aceste regiuni sunt supuși la o prigoană crâncenă pentru fidelitatea pe care o arată față de Sf. Scaun. Drama e aceeași pentru unii ca și pentru ceilalți. Catolicii și ortodocșii s-au nivelat în suferință.

Iată cum, deci, pornind de la ideea pură a unirii, după care însetează toată creștinătatea, ne izbim de același pericol comunist, care constituie un obstacol chiar mult mai greu de înlăturat decât obstacolul tradițional al neînțelegerilor dintre creștini.

Întrebarea fundamentală ce se pune în aceste momente este de a preciza ce este mai urgent, mai necesar, mai vital pentru destinul creștinătății întregi? A pune accentul, a stărui în unirea religioasă a creștinilor sau a stărui mai mult în unirea lor cu scopul de a-și apăra patrimoniul comun contra pericolului comunist? Pentru teologi, răspunsul este clar și invariabil: unirea religioasă are întâietate. Nu putem corupe acest scop sublim, substituindu-l cu idealuri politice oricât de profitabilă ar fi mai târziu împlinirea lor pentru Biserică. În definitiv, afirmă teologii, comunismul nu-i decât pedeapsa lui Dumnezeu pentru dezbinarea creștinilor. Făcându-se unirea, încetând dezbinarea, va avea Dumnezeu grijă să ne scape și de comuniști.

Nimeni nu pune la îndoială valabilitatea acestui principiu: între religios și politic, creștinul și mai ales Biserica organizată nu poate să oscileze. Religiosul are întâietate. Noua ni se pare însă că se face o greșeală la modul cum se evaluează lupta contra comunismului. Ea este trecută în categoria „politicului", când în realitate este tot de esență religioasă. Într-adevăr, care este scopul final al comunismului? Ruperea legăturilor dintre om și Dumnezeu, degradarea omului la nivelul dobitoacelor și al universului material. Dar pentru a-și atinge acest scop trebuie în prealabil distrus instrumentul care asistă pe om în lupta aspră ce trebuie să o poarte în cursul vieții lui pământești pentru desăvârșirea lui spirituală: Biserica întemeiată de Mântuitor. Comunismul nu este un fenomen politic normal. În spatele lui nu stă o națiune oarecare, cu ambiții imperialiste, ci o grupare care s-a pus în slujba lui Satan. Imperiul sovietic este o breșă luciferică în istorie, o întocmire politică de tip satanic pe pământ. Împăratul ocult al bolșevismului este Lucifer în persoană. El este arhistrategul oștilor comuniste. El le inspiră planurile și le ațâță setea de distrugere. Dacă biruie comunismul nu vor mai exista nici catolici, nici protestanți, nici ortodocși. Toți vor fi prigoniți, torturați și uciși.

Cum răspund creștinii la aceste provocări, la aceste uneltiri ale puterilor întunericului? Oare vor lăsa să se ruineze opera Răstignirii și Învierii? Dacă nu se tăgăduiește niciunei națiuni dreptul de a se apăra când este victima unei agresiuni, conform doctrinei creștine (Pius XII), atunci cu atât mai imperativă este datoria popoarelor creștine să sară în ajutorul Bisericii când agresiunea vizează direct existența ei.

Dorința de pace și frățietate a creștinilor nu poate să meargă atât de departe încât să tolereze ca însăși instrumentul Mântuirii, Biserica, să fie îngenuncheată, batjocorită și târâtă în noroi și nimicită. Aceasta nu se mai cheamă dragoste creștină, ci lașitate și trădare a lui Christos. Pace și frățietate până la anumite limite îngăduite de sfințenia întocmirii divine. Nu ne putem îmbrățișa cu diavolul afară de cazul că diavolul capitulează fără condiții în fața lui Dumnezeu și Îi recunoaște Atotputernicia. Dar aceasta nu suntem noi în măsură să o apreciem. Creștinii au o singură datorie: să rămână credincioși lui Christos și să-și pună, dacă e nevoie, și viața pentru El, după cum și El și-a pus-o pentru mântuirea noastră a tuturor. Când însă diavolul își trimite recruții lui de pe pământ să distrugă așezământul lui Christos, când nu mai este vorba de o simplă dispută de idei, ci de o amenințare reală, noi credem că Biserica nu mai poate predica pacea și frățietatea. Agresiunea luciferică, executată de uneltele lui de pe pământ, trebuie respinsă cu orice risc, chiar dacă ar veni prăpădul lumii. A nu sări cu arma în mână în întâmpinarea bestiei apocaliptice, a lăsa ca altarele să fie spurcate și dărâmate, ca preoții să fie înjunghiați ca vitele la abator, invocând o prea comodă dorință de pace, nu ni se pare a fi o faptă plăcută lui Dumnezeu. În istoria Bisericii au existat numeroase exemple de înalți ierarhi care au exhortat mulțimile să încingă sabia pentru a respinge un inamic mult mai puțin periculos decât comunismul. Între ei strălucește Papa de prea fericită memorie Urban al II-lea, care a dat semnalul Cruciadelor.

Dacă rectificăm perspectiva din care privim lupta contra comunismului, recunoscându-i caracterul religios, atunci dificultățile se concentrează exclusiv pe chestiunea de a ști ce este mai urgent de înfăptuit din punct de vedere al intereselor Bisericii creștine în momentul de față. E în afară de orice îndoială că refacerea unității religioase a creștinătății, oricâtă grabă și zel s-ar depune din toate părțile, constituie un proces de lungă durată, complicat astăzi și de faptul că în calea acestei acțiuni întâlnim, în afară de obstacolul tradițional, neînțelegerea dintre creștini, altul mult mai grav: existența cortinei de fier. Dar în timp ce Bisericile s-ar angaja în tratative laborioase pentru a pregăti reunirea lor într-un singur corp mistic, comunismul își va continua ofensiva, va păși din succes în succes și nu este exclus ca în câțiva ani, purtat de acest avânt irezistibil, să cuprindă întreg pământul. Victoria lui finală este o chestiune de câțiva ani dacă creștinii, uniți într-un efort solidar, nu-i vor stăvili iureșul sălbatic, și atunci toate bisericile vor suferi aceeași soartă și unirea se va face vrând-nevrând ... în catacombe. Biserica tăcerii se va generaliza și creștinii nu vor mai avea altceva de făcut decât să aștepte mila cerului și teribila judecată ce se va abate asupra lor.

Cea mai gravă problemă ce se pune astăzi creștinilor, mult mai sfâșietoare chiar decât fărâmițarea lor continuă, este invazia lui Antichrist în istorie. Judecând după viteza istorică a evenimentelor, această problemă are prioritate. Orice amânare este fatală. Acceptă creștinii asasinarea Bisericii fără să schițeze măcar un gest de apărare? Se refugiază exclusiv în rugăciune, așteptând un miracol, o intervenție divină, sau se hotărăsc să iasă cu vitejie în întâmpinarea dușmanului? Vor dezerta din luptă și pământul cucerit de Christos cu prețul sângelui său scump îl vor lăsa în stăpânirea lui Antichrist?

Sau vor urma și ei exemplul îngerilor din cer, care, fiind puși într-o situație analoagă, n-au așteptat intervenția divină, ci s-au luat la luptă cu îngerii răi, alungându-i din rai? Ce preferă creștinii de astăzi? Moartea prin asfixie, prin reducerea progresivă a spațiului vital al Bisericii, unei ieșiri eroice? Preferă să se convertească în martiri ai neputinței decât să dea ochi pe câmpul de luptă cu oștile întunericului? „Nu există scuză pentru acel care înfruntă acest inamic cu brațele încrucișate, cu capul plecat și genunchii tremurând" strigă Papa Pius al XII-lea (citat după Scorțescu).

Și cine știe dacă mâine, dintr-o luptă comună și după o victorie comună, nu va ieși și o Biserică comună? Căci de ce suferă în fond umanitatea creștină? De înstrăinare. Creștinii s-au înstrăinat unii de alții dintr-o mulțime de pricini istorice. Nu se mai recunosc că fac parte din același univers spiritual, că au un destin comun, că sunt fiii aceluiași Tată.

Ce prilej minunat se oferă acum pentru a ne regăsi împreună în casa Domnului. Toți creștinii din toate Bisericile angajându-se într-o luptă comună, topindu-se într-un bloc de voințe, de generozități, de elanuri, de sacrificii, vărsându-și sângele împreună pentru apărarea împărăției lui Christos, de a-I face bucuria să vadă că nu este părăsit și că Biserica Lui nu este lăsată pradă hoardelor însetate de sânge.

Unirea Bisericilor nu se poate realiza din perspectiva trecutului. E o chestiune de viitor. Numai mărșăluind cot la cot în serviciul unui ideal egal de prețios tuturor, numai în focul unei întreprinderi comune se vor lămuri neînțelegerile existente de veacuri. Numai când își vor putea arăta unii altora rănile ce le-au primit pentru Christos, creștinii se vor întoarce iarăși cu dragoste unii față de alții. Unirea nu poate veni decât după un act de ispășire a erorilor din trecut și acest act e reprezentat de suma sacrificiilor ce trebuie să le facă toți creștinii pentru a scăpa de pacostea bolșevică, apărută pe pământ din cauza delăsării tuturor. Creștinii se vor uni când vor simți că au ceva mare de făcut împreună, o mare întreprindere, o mare operă, o cruciadă împotriva bolșevismului.

După biruință, după ce vor fi azvârlit puterile răului în hăurile de unde s-au plămădit, supraviețuitorii se vor întoarce de pe câmpurile de bătaie cu o altă mentalitate, cu un alt spirit, purificat de orice meschinărie și din acest uriaș capital de sacrificii se va reconstitui unitatea originară a Bisericii, împlinind dorința Mântuitorului.

Popoarele răsăritene nu-și pot întoarce fața spre Occident, dacă Occidentul nu se învrednicește să-și arunce privirile spre ele, dacă nu le vede suferința și nu le întinde o mână de ajutor. Pe drept cuvânt, după atâtea decepții, creștinii din Răsărit, care au dat dovadă de nenumărate probe de statornicie în credința lor, se vor întreba dacă mai există creștini în Occident, dacă cei ce se împodobesc cu acest nume glorios nu poartă un mort în suflete. Căci altminteri nu se explică pasivitatea creștinilor în fața insolenței comuniștilor care își proclamă triumful apropiat și în fața martiriului fără precedent în istoria lumii a popoarelor creștine din răsărit.

Horia Sima, Sentinela, Decembrie 1960

Ucraina: un cazan sub presiune cu buton nuclear

BOGDAN MUNTEANU



Războiul din Ucraina, în care deocamdată balanța victoriei nu se înclină decisiv în nicio parte, seamănă cu un cazan în fierbere, în care presiunea crește încet, dar sigur. Cert este că perspectivele nu sunt de bun augur. La capătul tunelului nu numai că în acest moment nu se întrevede lumina izbăvitoare, dar în spatele cortinei groase de întuneric prin care orbecăie o lume întreagă poate fi anticipat chiar scenariul ultim, al unei apocalipse nucleare mistuitoare.

Considerațiile care vor urma nu țin de preferințe personale. Acestea din urmă ar fi, pe scurt: Ucraina merită tot respectul pentru modul în care își apără țara, fapt irealizabil însă fără o alianță cu una din superputerile lumii. Tot astfel și România a fost nevoită la 1877, 1916 sau 1941 să se alieze cu unele din marile puteri ale vremii pentru a-și împlini idealurile naționale, aflate în opoziție cu interesele altor mari puteri. De asemenea, vorbim și de un inamic istoric comun. Vecinătatea Rusiei s-a dovedit a fi o primejdie constantă pentru toate țările mici și mijlocii aflate în proximitate, ele fiind adesea victime ale agresiunilor ursului de la răsărit. La fel și acum, atacul Rusiei a generat în rândul populației civile din Ucraina o veritabilă tragedie umanitară, care merită toată empatia noastră.

Pe de altă parte, nu pot subscrie la toate dedesubturile acestui război, pe care de fapt nici nu le cunoaștem cu exactitate, multe putând fi doar bănuite. Căci adevărata sa miză, cea a reașezării raporturilor de putere la nivel mondial, este una care depășește cu mult trasarea unor granițe în jurul unor teritorii din vecinătatea Rusiei. O dispută care s-ar putea rezolva eventual și prin negocieri bilaterale între părțile aflate în conflict teritorial. Numai că puterea de decizie nu aparține Ucrainei, ci a celor care o sprijină, mai precis SUA. Negocierile ruso-ucrainiene din Turcia de acum câteva săptămâni păreau a duce la rezultate încurajatoare, dar au fost aruncate în aer de două elemente: masacrul de la Bucha și scufundarea navei amiral a Rusiei din Marea Neagră, crucișătorul Moskva. Victimele civile de la Bucha au fost instrumentalizate masiv din capul locului, fără a se cunoaște încă detaliile și implicit adevărul celor întâmplate, care nu pot fi stabilite decât printr-o anchetă corectă și minuțioasă: care este gradul exact de responsabilitate al Rusiei, în ce măsură avem eventuale victime accidentale și dacă nu cumva a avut loc și o „înscenare". Dar nu cum susține Rusia, pe care nu o consider deloc inocentă (comportamentul brutal al militarilor ruși e arhicunoscut de-a lungul istoriei) ci în sensul că o realitate oricum cruntă a fost „cosmetizată" suplimentar, pentru a fi diabolizată și exploatată mediatic la maximum. Nu cred că în cele două cazuri puterea de decizie a aparținut efectiv Ucrainei (cel puțin localizarea navei amiral ruse nu s-ar fi putut face fără tehnică occidentală). Dar, firește, ambele evenimente i-au servit și interesele proprii.

S-a mers prin urmare în mod voit în direcția unei escaladări. Ceea ce ridică îngrijorarea firească: până unde se va ajunge? Este spectrul unui eventual război nuclear un preț acceptabil dacă una din părți ar considera că numai astfel și-ar putea atinge obiectivele propuse? Cred că pentru toți oamenii de bună credință răspunsul ar trebui să fie NU!

Dar una e ceea ce am dori noi să se întâmple, și cred că cei mai mulți ne dorim încheierea grabnică a acestui conflict cu un potențial incalculabil, și alta e să fim realiști. Războiul acesta, ca oricare altul, își are logica lui intrinsecă. Ea e determinată de interesele și obiectivele tuturor părților implicate. În acest moment ele sunt absolut contradictorii și nu poate fi imaginată o ieșire din impas printr-un compromis acceptabil pentru toată lumea. Finalul nu poate veni decât atunci când una din tabere va putea afirma că și-a atins obiectivele propuse (care pe parcurs ar mai putea fi eventual ajustate). Am încercat să introduc aici și o nuanță diplomatică mai optimistă: aceea a posibilității atingerii declarative a propriilor țeluri. Adică a împachetării a unei realități oricum tragice într-un discurs victorios.

Invadată de Rusia în urmă cu mai bine de două luni, Ucraina reușește în continuare să reziste cu succes atacurilor repetate la care e supusă. Datorită unei apărări tenace, cu puternic sprijin occidental în tehnică militară, know-how și informații, armata ucraineană a reușit să provoace retragerea trupelor ruse de pe frontul din nordul țării. Centrul de greutate al atacurilor rusești s-a mutat acum în zona estică, în Donbas, în vreme ce partea sudică a Ucrainei e în mare măsură tot sub controlul armatei ruse. Care, de pe pozițiile deja cucerite, încearcă să lărgească cât mai mult zona ocupată.

Recentele provocări și explozii din Transnistria sunt semne care indică și opțiunea de extindere a conflictului în această regiune și chiar asupra Republicii Moldova. Teritorii pe care Rusia le consideră în continuare ca aparținând sferei sale de influență, iar destabilizarea lor ar putea servi scopurilor expansiunii ruse de-a lungul unui coridor întins pe litoralul Mării Negre.

În tot acest timp, țările occidentale, în special SUA, continuă să livreze Ucrainei armament din greu. Fapt care anunță în primul rând prelungirea nedefinită a conflictului în care deocamdată niciuna din părți nu pare capabilă pe termen scurt de o victorie decisivă.

Dar care sunt perspectivele pe termen mai lung? Din păcate, ținând cont de obiectivele strategice ale tuturor părților implicate: pe de-o parte Ucraina și SUA, la a cărei remorcă sunt atașate celelalte țări din NATO, și Rusia pe de altă parte, în acest moment practic nu se întrevede decât orizontul plumburiu al unor perspective dintre cele mai sumbre, care merg până la escaladarea conflictului la nivelul unui al treilea război mondial.

Există însă și o geană firavă de lumină, dar încă nu putem ști dacă un asemenea scenariu nu e mai mult decât o dorință iluzorie sau un simplu joc teoretic. Așa cum merg acum lucrurile, pentru împlinirea acestei variante, care își are logica ei și pe care o voi descrie ceva mai încolo, e nevoie de o echilibristică excepțională și de un simț al măsurii, dublat eventual de un miracol sau de o răsturnare surprinzătoare de situație, dincolo de orice calcule raționale. Nu trebuie să ne pierdem însă nicio clipă speranța și credința într-o soluție dirijată de sus, cu discreție și înțelepciune proniatoare. Căci, dacă o lăsăm complet la o parte, perspectivele acestui conflict din Ucraina nu sunt deloc optimiste.

Ce se poate întâmpla așadar în cazul în care actualul echilibru de forțe de pe front s-ar rupe într-un mod dramatic în favoarea uneia din părți?

Să vedem mai întâi care ar fi scenariul în cazul în care Rusia și-ar atinge obiectivele mai „moderate" pe care le are în acest moment (cele inițiale au fost mai ambițioase, incluzând ocuparea Kievului și schimbarea regimului politic din Ucraina, dar ele au eșuat în mod evident). În contextul actual, Rusia s-ar mulțumi cu ocuparea întregului Donbas și a litoralului ucrainean al Mării Negre, făcând și joncțiunea cu Transnistria. Iar pe baza acestui status quo ar putea iniția o încetare a focului, chiar dacă anexarea acestor teritorii nu va fi recunoscută de Ucraina și de comunitatea internațională. Intenția ar fi, cu alte cuvinte, de a repeta la o scară mai mare scenariul privind Crimeea din 2014: politica faptului împlinit și păstrarea prăzii obținute.

Aceasta pare cea mai realistă opțiune a Rusiei, dar ea este inacceptabilă pentru adversarii ei. Tandemul Ucraina-SUA este determinat să lupte până la capăt. Mai ales știindu-se sprijinită masiv de americani, Ucraina va tinde la restabilirea granițelor de dinainte de 2014, adică la alungarea trupelor ruse de pe întreg teritoriul țării. Iar obiectivul strategic al SUA, care duce în mod evident un război proxy împotriva Rusiei prin intermediul Ucrainei, este „să vadă Rusia slăbită până la punctul în care să nu mai poată face lucrurile pe care le-a făcut în Ucraina", după cum a declarat recent secretarul american al apărării, Lloyd Austin.

Prin urmare, chiar dacă la un moment dat s-ar încheia un armistițiu care să consfințească de facto situația de pe front, el nu ar putea avea decât un caracter temporar. Deznodământul conflictului va fi doar amânat, iar nu eludat. Viitoarea escaladare ar fi programată, exact cum s-a întâmplat cu conflictul din estul Ucrainei începând din 2014 și până la începutul acestui an. Pentru a-i putea expulza pe ocupanții ruși din hotarele sale, Ucraina va fi înarmată și mai substanțial, în primul rând de către SUA, de data aceasta și cu arme ofensive. Dar nici Rusia nu va asista pasivă la o asemenea evoluție. Atunci când s-ar depăși ceea ce ea consideră linia roșie, ar putea lovi din nou „preventiv", așa cum a făcut-o în februarie. Dar, și dacă de data aceasta nu o va mai face și ar miza doar pe o ripostă în apărarea teritoriului cucerit, într-o asemenea situație e evident că un posibil armistițiu nu ar putea însemna decât un răgaz temporar. El ar dura doar până când una din părți se va putea considera suficient de puternică, și mai ales îndreptățită, ca să-l încalce. Iar pretexte se pot fabrica cu ușurință.

Așadar, cea mai pragmatică variantă pe care Rusia o are la îndemână în acest moment nu este una capabilă să genereze stabilitate și ea nu va aduce cu sine sfârșitul conflictului. Ar fi cel mult un compromis încheiat de nevoie între două părți beligerante epuizate de război, menit să le ofere un

continuare în pag. 8

UCRAINA: UN CAZAN SUB PRESIUNE CU BUTON NUCLEAR

respiro pentru refacerea forțelor. E drept că Rusia s-ar putea declara mulțumită cu cele obținute, dar ea va ști totodată că adversarii ei nu vor accepta acest status quo pentru multă vreme. Încât vom asista la o cursă frenetică a înarmărilor și apoi la reizbucnirea conflictului cu o virulență sporită.

Ce s-ar întâmpla însă în varianta, care acum pare totuși improbabilă cu actualele forțe implicate, în care Rusia învinge decisiv și apoi amenință din nou sau chiar cucerește capitala Ucrainei? Mai mult ca sigur că în acest caz SUA s-ar implica direct în conflict, și implicit întreaga alianță NATO. E drept că statutul acesteia e unul pur defensiv. Numai că, dacă Rusia va lovi trupe americane, se va pune în funcțiune mecanismul de solidaritate al alianței. Vom avea prin urmare un război la scară mondială.

Chiar dacă acest scenariu bazat pe o ipotetică victorie rusă nu e în momentul de față unul foarte verosimil, un conflict Rusia-NATO poate fi declanșat și în alte circumstanțe. Anume dacă balanța războiului ar începe să se încline tot mai evident în favoarea Ucrainei, fapt posibil numai printr-un sprijin sporit în armament, know-how și informații venit din partea vestului. Rusia ar putea considera depășite niște linii roșii și ar putea declara război țărilor care se manifestă cu ostilitate. Iată de ce strategia aceasta, care e practicată în mod constant și în momentul de față, e una cât se poate de riscantă, cu posibile consecințe nefaste. Nu se poate spune „nedorite”, căci în mod evident ele sunt luate în calcul.

Dar nici reducerea acestui sprijin nu poate fi o opțiune. În primul rând pentru că astfel s-ar facilita o victorie a Rusiei, ceea ce ar atrage după sine obligativitatea unei intervenții directe a SUA, de care am amintit deja mai devreme. Și care de fapt ar fi doar o ultima ratio, din moment ce speranța e pusă deocamdată în victoria Ucrainei, fără participarea directă a NATO. În plus, reducerea sprijinului militar acordat Ucrainei nu este o opțiune pentru SUA și pentru că ar contraveni strategiei asumate, aceea de a slăbi Rusia până la o aduce în incapacitate de a mai ataca țările vecine.

Iată de ce apelul semnat de numeroși intelectuali și artiști germani, care solicită stoparea trimiterii de arme grele în Ucraina, deși mânat de bune intenții și de o legitimă îngrijorare, nu e o opțiune realistă. Efectul măsurii solicitate ar pune Ucraina într-o situație de inferioritate care ar conduce fie la o victorie a Rusiei, fie la varianta unui status quo pe care am descris-o mai sus și care nu poate avea decât un caracter temporar. Semnatarii văd posibilă pacea doar în urma „unui compromis acceptabil pentru ambele părți”, care în acest moment nu e realizabil. Oricum am lua-o, el ar însemna practic acceptarea silită a unei capitulări în fața Rusiei.

S-ar putea imagina totuși o cale de mijloc: ajutoarele militare pentru Ucraina să fie dozate potrivit, până la limita la care Rusia încă nu se va considera efectiv în război contra NATO, ceea ce presupune că se va perpetua starea de blocaj reciproc, în care niciuna din părți nu învinge decisiv. Cu speranța că în acest război de uzură Rusia va colapsa în cele din urmă economic și politic și se va vedea silită să se retragă. Adică Ucraina să devină ceea ce a însemnat Afganistanul pentru URSS și apoi chiar pentru SUA, sau ce a fost Vietnamul pentru SUA.

Dacă e să apară acea soluție miraculoasă, menită să evite un al treilea război mondial, atunci ea ar putea veni numai din această direcție. Dar ea nu se va putea materializa pe termen scurt și va solicita un preț imens calculat în vieți omenești și în orașe făcute una cu pământul pârjolit de exploziile bombelor și rachetelor. În plus, va fi nevoie și de un preț economic substanțial plătit mai ales de țările europene, datorită embargoului pe resursele naturale rusești, sau a posibilelor acțiuni destabilizatoare ale Rusiei, gen tăierea gazului sau atacuri cibernetice, la care asistăm deja de pe acum și care s-ar putea amplifica odată cu trecerea timpului.

Ar exista însă și argumente care pledează împotriva comparației cu Afganistanul sau Vietnamul. Teritoriile ucrainiene aflate actualmente sub controlul trupelor ruse au o importantă populație de etnie rusă (adesea majoritară) și ele sunt conexate terestru cu teritoriul Rusiei, incluzând aici de facto și Crimeea, în ciuda nerecunoașterii internaționale. Iar o politică dură de „dezucrainizare” și „denazificare” poate duce la alungarea sau eliminarea din aceste teritorii a celor care s-ar opune dominației ruse. Prin urmare, susținerea, atât logistică, dar și etnico-politică a acestor regiuni, poate fi realizată de către Rusia mult mai bine decât în teritorii cu populație străină, majoritar ostilă, aflate la mii de kilometri depărtare. Opoziția internă poate fi eliminată mai ușor, iar noile granițe care le delimitează vor coincide practic cu linia frontului, care poate fi apărată. Și care ar putea fi străpunsă doar în cazul unei escaladări masive, dar atunci ne-am situa deja în alt scenariu, nu în cel al imploziei Rusiei pe plan politic și economic datorită uzurii constante suferită în Ucraina.



Totuși, în ciuda faptului că paralela cu scenariul Afganistan sau Vietnam nu este una perfectă, această variantă a unui război de uzură, posibil îndelungat și costisitor, atât pentru părțile direct implicate, cât și pentru cele aflate doar în război economic cu Rusia*, pare a fi singura capabilă să evite escaladarea la nivelul unui război mondial.* Presiunea din cazanul ucrainean nu trebuie sporită până la nivelul unei explozii necontrolate și trebuie sperat că în cele din urmă această atitudine va da roade.

Dacă o asemenea tactică împotriva Rusiei nu va funcționa, sau dacă nu se va merge pe aplicarea ei, datorită altor priorități obscure, alternativa nu va fi decât o escaladare a conflictului. Ar urma inevitabil ofensivă puternică, îndelung pregătită logistic și tactic, pentru atingerea aceluiași scop al tandemului americano-ucrainean, acela de a recuceri teritoriile ucrainiene ocupate din 2014 încoace și de a slăbi puterea militară a Rusiei într-un mod semnificativ.

Între timp însă, la nivelul declarațiilor escaladarea s-a și produs deja, agitându-se de către Rusia spectrul unui posibil război nuclear. La care nici americanii nu s-au lăsat mai prejos, experții lor declarând că în acest caz Rusia și-ar semna singură certificatul de deces. Totuși, în acest moment amenințarea cu opțiunea nucleară pare a ține mai degrabă de o retorică a descurajării care a funcționat de mai bine de 70 de ani. Așa că de ce nu ar funcționa în continuare? Până la un punct se poate spera asta.

Dar, în cazul în care Rusia s-ar afla în pragul unei înfrângeri catastrofale, amenințată teritorial, politic („deputinizare”) precum și cu posibila „demilitarizare”, pusă adică în fața unei grave „amenințări existențiale”, ea nu va mai avea nimic de pierdut și ar putea recurge la arma atomică. Fără să îi mai pese de consecințe, de vreme ce soarta Rusiei ar fi oricum pecetluită, fie și pe cale convențională. Atunci pe ruși nu i-ar mai interesa nimic - după ei potopul. Dacă vor cădea în abis, vor trage după ei întreaga lume, producând un dezastru planetar. Nu ne putem imagina ca un eventual al treilea război mondial să aibă un deznodământ similar celui de-al doilea, cu înfrângerea fără drept de apel și ocuparea teritoriului uneia din taberele beligerante. Lumea ar exploda mai înainte de a se ajunge până aici.

Prin urmare, întreaga putere de decizie privind nivelul la care acest război poate escalada nu aparține Rusiei. Asta presupunând că ea se comportă rațional și nu va recurge la arme nucleare tactice asupra unui teritoriu pe care ar dori să-l controleze și care e locuit de numeroși etnici ruși. Singurul nivel la care ar mai putea escalada Rusia ar fi cel al decretării mobilizării generale și redenumirea oficială a „operațiunii speciale” drept ceea ce este de fapt, adică un „război” împotriva Ucrainei.

Puterea de decizie nu aparține nici Ucrainei. Aceasta nu face decât să lupte pentru interesul său național, aflat actualmente în convergență cu alte interese la nivel global. Dar o poate face exact în măsura posibilităților și a ajutoarelor militare cu care este dotată de aliații occidentali. E vorba în primul rând de SUA și cei care o folosesc pe post de jandarm mondial ca instrument de dominație la nivel global. Aici, în acest pol de putere, se află toate pârghiile de comandă prin care se poate regla presiunea din cazanul ucrainean cu precizie, până la nivelul dorit. Va fi aceasta sporită până la explozie? Cei care au interesul și capacitatea să o facă, vor activa oare la un moment dat în mod deliberat acel buton de la cazanul ucrainean care ar putea sili Rusia să recurgă drept ultimă opțiune la butonul nuclear? Nu putem ști, dar e o perspectivă cumplit de îngrijorătoare și totodată de reală.

Însă, până a atinge acest punct fără de întoarcere, cursul evenimentelor ar putea suferi ramificații neașteptate în prezent. Deocamdată China stă deoparte, urmărindu-și propriul interes. Dar aceasta nu constă în înfrângerea decisivă a Rusiei, căci dușmanul principal al Chinei este SUA și implicit NATO, după cum reiese și din declarații oficiale recente. Astfel, la un moment considerat oportun, China ar putea începe să se implice în conflict de partea Rusiei, mai întâi prin sprijin material, iar mai apoi și prin lovirea intereselor americane în altă parte. Cum ar fi de pildă atacarea Taiwanului, ceea ce ar reduce din presiunea americană asupra Rusiei. Așadar, până să se recurgă la bomba atomică, războiul din Ucraina s-ar putea extinde la o conflagrație la scara întregii lumi. Un scenariu posibil și demn de luat în calcul în cazul în care Rusia ar fi pe cale să sufere o înfrângere majoră, dar imposibil de analizat aici și acum, căci el conține deocamdată prea multe necunoscute. Cert e că nici în acest caz nu ne putem aștepta la nimic bun.

La orizontul perceptibil în acest moment nu se întrevede așadar o aplanare rapidă a conflictului din Ucraina. Va trebui să ne obișnuim cu ideea că el va mai dura, sperând că presiunea din cazanul ucrainean nu va trece dincolo de pragul unei explozii la scară planetară. Încât, după multă suferință, moarte și nenumărate distrugeri, el se va rezolva în cele din urmă. Mă tem însă că rezolvarea ar putea fi conform interesului celor care se află în control la butoanele acestui război și mai puțin în cel al țărilor europene, care au fost obligate, vrând-nevrând, să joace acest joc periculos.

BOGDAN MUNTEANU

DECEMVIRII (19)

Congresul studențesc de la Târgu Mureş (II)

Mihai Stelescu pe lista canaliilor şi trădătorilor

CEZARINA CONDURACHE

Trădătorii şi pedepsitorii de la Târgu Mureş

Congresul a dat aprobarea, echipele s-au format pentru fiecare trădător/canalie în parte şi au depus jurământul în fața Congresului. A se vedea în acest sens şi conținutul întregii Moțiunii adoptată la finalul Congresului (România Creştină, 9 aprilie 1936) publicată în episodul anterior. Conducerea generală a acestor echipe a fost asumată de prințul Alecu Cantacuzino. Din păcate nu ştim cu exactitate cine au fost toți trădătorii şi toate canaliile nominalizate la Congres şi nu ştim nici componenta completă a echipelor. Ziarul România Creştină, 9 aprilie 1936, menționează că între şefii echipelor se numărau Gheorghe Furdui, Alecu Cantacuzino, Viorel Trifa, Paul Craja.

Câteva nume din categoria „trădători şi canalii" le aflăm de la Şerban Milcoveanu, participant şi conferențiar în cadrul Congresului de la Târgu Mureş: *În numele Congresului, valorosul, energicul dr. Paul Craja a pus concluzii practice de aplicat şi a cerut celor 6.000 de studenți participanți să facă propuneri nominale pentru eventualele atentate colective dacă se va repeta trădarea națională şi dacă Mişcarea Legionară va fi a patra oară ilegalizată şi dizolvată.*

Din sală au început să se facă propuneri. Relatez în calitate de martor de la fața locului. Nu s-au pronunțat numele Nicolae Titulescu, Gheorghe Tătărescu, Ion Inculeț. Îmi amintesc a se fi pronunțat numele: Armând Călinescu, Victor lamandi, Gavrilă Marinescu şi Mihail Stelescu. Din sală s-a strigat în mod sigur numele Elena Lupescu, poate înțelegându-se în locul Regelui Carol II. (Şerban Milcoveanu, „Pentru ce a fost asasinat Corneliu Zelea Codreanu?")

Detalii despre trădători şi pedepsitori aflăm şi dintr-o notă informativă a Direcției Generale a Poliției: *Bozânțan a propus formarea listelor acestor inamici. S-au format în fine 10 echipe cu câte 10 legionari fiecare sub comanda d-lui Alexandru Cantacuzino pentru a trece la fapte. În rândurile inamicilor codrenismului, meniți să fie pedepsiți după sistemul codrenist, primii sunt vizați: Armand Călinescu pentru care s-a angajat cu pedepsirea Craja; d Colonel Gavrilă Marinescu pentru care s-a angajat cu pedepsirea Ioraş; d chestor Parizianu pentru care nu s-a indicat numele pedepsitorului; d Tăslăoanu pentru care s-a angajat cu pedepsirea Crudu; d Pleşea pentru care s-a angajat cu pedepsirea Ştefan Georgescu; d Madgearu pentru care s-a angajat cu pedepsirea Paul Mărculescu; pentru executarea domnilor colonel Gavrilă Marinescu şi chestor Parizianu s-a mai angajat şi Furdui. Dl Mihail Stelescu „trădătorul" cauzei legionare pentru care s-a angajat cu pedepsirea tot Furdui.* (Ideologie şi formațiuni de dreapta în România, volumul IV, 1934-1938)

Mai multe nume apar citate de Marin Bărbulescu: *Se citeşte lista celor ce s-au descoperit a complota: Magda (Elena) Wolf Lupescu amanta regelui, Iamandi, Inculeț, Titulescu, Victor Antonescu, Valer Roman, Gen. Dumitrescu, şeful Jandarmeriei, Eugen Cristescu, şeful Siguranței, Moruzov, şeful Serviciului Secret, Colonel Gabriel Marinescu.*

Din Centrul Studențesc Timişoara, Eugen Necrelescu şi Petru Fleschin s-au prezentat lui Furdui anunțându-i decizia lor de a constui o echipă; de nu, să fie admişi în orice echipa existentă. (Marin Bărbulescu, „Centrul Studențesc Legionar Timişoara. Mărturii pentru istorie")

Şi Armand Călinescu ne ajută cu o enumerare: *13 aprilie. Aflu că la Tg. Mureş a fost în realitate un congres al Gărzii de Fier. S-au desemnat echipele şi s-a luat jurământul celor ce vor pedepsi „canaliile", adică pe mine, Madgearu, Gavrilă Marinescu şi*



alții câțiva. S-a expediat o telegramă asasinilor lui Duca, s-a vorbit şi contra doamnei L[upescu], deşi Furdui prezidentul fusese în audiență la rege. (Armand Călinescu „Însemnări Politice")

Jurământul şi misiunea echipelor de pedepsire

Din aceeaşi notă a poliției citată mai sus aflăm cum a decurs depunerea jurămintelor după consituirea echipelor: *Furdui a jurat cel dintâi în fața lui Alexandru Cantacuzino. Alexandru Cantacuzino a jurat apoi în fața lui Furdui. Toți ceilalți şefi de echipe au jurat apoi în fața lui Cantacuzino. Iată şi formula jurământului: „Jur cu prețul sângelui că ne vom apăra onoarea şi vom pedepsi pe canalii şi trădători. Dacă vreunul din noi va da un pas înapoi, asupra noastră să cadă blestemul neamului întreg. Aşa să îmi ajute Dumnezeu".* Nu am putut verifica informația din alte surse. Totuşi acelaşi text al jurământului apare şi în volumul fabricat de regimul Antonescu pentru acuzarea şi demonizarea Mişcării Legionare, „Pe marginea prăpastiei". Sintagma „prețul sângelui" nu este însă de rezonanță legionară.

Misiunea acestor echipe este parțial evidentă din denumirea lor. Membrii se angajau să pedepsească cu moartea, la nevoie, pe cei nominalizați dacă aceştia ar fi continuat cu planurile de trădare a neamului, de suprimare a Căpitanului şi a Legiunii. Doar la nevoie şi nu obligatoriu şi nici imediat, să se înțeleagă foarte bine, ideea nu era să fie omorâți toți cei nominalizați după terminarea Congresului. Nădejdea era ca cei vizați, odată avertizați şi amenințați public, să îşi revină şi să părăsească de bunăvoie, sau măcar de frică, planul de nimicire a tineretului legionar. Dacă nu ar fi gândit aşa, legionarii ar fi trecut la fapte imediat, secerând majoritatea persoanelor nominalizate. Aveau şi capacitatea şi determinarea să o facă, dar nu ăsta era scopul echipelor de pedeapsă. Iată ce spune Armand Călinescu în memoriile sale, „Însemnări Politice": *21 aprilie. Sunt consiliat de toți să mă păzesc. Practic aceasta e imposibil. Acum înțeleg de ce Duca nu a putut să evite asasinatul.* Deci reuşita unei pedepsiri imediat după Târgu Mureş era lesne de obținut de aceea cei vizați au intrat în panică.

Legionarii au încercat să atragă atenția pe principiul: *Precum este adevărat că Eu sunt viu, tot aşa este de adevărat că Eu nu voiesc moartea. păcătosului, ci ca păcătosul să se întoarcă de la calea sa şi să fie viu. Întoarceți-vă, întoarceți-vă de la căile voastre cele rele!* Din nefericire „păcătosul" nu şi-a venit în fire. Primul şi singurul păcătos care cade sub pedeapsa legionară a echipelor de la Târgu Mureş este Mihail Stelescu aşa cum bine ştiți. Restul celor nominalizați nu au pățit nimic. Desigur nu şi-au revenit şi nici nu s-au îndreptat, dar atâta timp cât viața Căpitanului nu a fost direct amenințată/periclitată, echipele nu au acționat. Ulterior, după ce camarila îl arestează, condamnă şi asasinează mizerabil pe Corneliu Zelea Codreanu, Armand Călinescu avea să cadă sub gloanțele echipei Miti Dumitrescu în septembrie 1939. Peste încă aproximativ 1 an, noiembrie 1940, în timpul Statului Național Legionar, mai cad şi alte nume de pe lista de la Târgu Mureş (Marinescu, Iamandi, Moruzov), dar într-un cu totul alt context.

Foarte important de menționat este faptul că în afara cazului Mişu Stelescu, cei care vor pedepsi peste ani pe Călinescu, Marinescu, Iamandi, Moruzov nu au participat la Congresul de la Târgu Mureş şi nu au făcut parte din echipele de pedeapsă alcătuite aici. Mai mult, liderii Congresului de la Târgu Mureş vor fi cei arestați şi duşi în lagăre de Armand Călinescu şi asasinați mai apoi ca represalii la moartea acestuia. Mă refer aici la Gheorghe Furdui, Alecu Cantacuzino şi Paul Craja. Deci pedepsitorii au devenit victimele canaliilor şi nu invers.

Tot ce s-a întâmplat la Congresul de la Târgu Mureş şi mai apoi cu Armand Călinescu reprezintă punerea în aplicare a învățăturilor lui Moța. Am mai scris despre asta şi o voi face ori de câte ori va fi nevoie. Moța este cel care trasează atitudinea şi conduita legionară față de trădare şi față de încercările de suprimare a Căpitanului. Voi relua aici un singur citat din Moța, rugându-vă să recitiți episodul 11 din serialul nostru care se ocupă pe larg cu acest subiect: *ei cunosc formidabila organizare de răzbunare, pusă în întregime la punct din partea legionarilor, care nu vor cruța pe nimeni şi vor distruge pe absolut toți vinovații, convinşi că misiunea legionarilor, fără Codreanu, nu poate fi alta decât aceea de a zgudui istoria românească pentru secole, prin plida îngrozitoare a unei nemiloase pedepsiri. Ştim că acest război de pedepsire ne va costa viața noastră a tuturor, dar o vom da cu bucurie, siguri fiind că în acelaşi timp împreună cu noi vor muri sute de vrăjmaşi vinovați de trădarea patriei.* (Ion I. Moța, „Corespondență cu Welt-Dienst 1934-1936", Munchen, 2000). Poziția lui Moța față de Târgu Mureş va fi expusă clar cu ocazia celui de-al doilea Congres al Generației de la 1922 care va avea loc în a doua jumătate a lunii aprilie 1936.

Pentru cei care s-au înscris pe lista pedepsitorilor, acest act asumat conştient şi voluntar, odată săvârşit, însemna propria lor moarte. De aceea putem numi echipele de pedepsire de la Târgu Mureş şi echipe de sacrificiu. Încă o dată vreau să fac distincția între aceste echipe şi Echipa Morții care a fost funcționat timp de 2 luni în anul 1933, alcătuită dintr-o serie de legionari dispuşi să îşi rişte viață pentru a face campanie Gărzii de Fier. A există o singură echipă cu acest nume, membrii erau pregătiți a-şi pierde viața în încercarea lor, nu pentru a provoca moartea cuiva. Existența Echipei Morții încetează odată cu întoarcerea membrilor ei la Bucureşti după ce timp de două luni au străbătut zeci de localități.

Căpitanul, între Carmen Sylva şi Târgu Mureş

Poate vă întrebați unde era Căpitanul în timpul acesta şi ce gândea despre cele petrecute la Congresul de la Târgu Mureş? Nu există nicăieri o relatare scrisă/comentariu aparținând lui Corneliu Zelea Codreanu despre cele petrecute. În timpul Congresului Codreanu se afla la Carmen Sylva terminând de redactat „Pentru Legionari". Cuvintele pe care le scrie în încheierea acestui volum rezonează perfect cu Târgu Mureş. Să le reluăm aici:

DRAGI CAMARAZI,

Vouă celor ce ați fost loviți, huliți sau martirizați, vă pot aduce vestea, care doresc să treacă dincolo de valoarea şubredă a unei fraze oratorice ocazionale: în curând vom birui.

În fața coloanelor noastre vor cădea toți asupritorii noştri. Să iertați pe cei ce v-au lovit din porniri personale. Pe cei ce v-au chinuit pentru credința voastră în neamul românesc, nu-i veți ierta. Să nu confundați dreptul şi datoria creştină de a ierta pe cei ce v-au făcut vouă rău, cu dreptul şi datoria neamului de a pedepsi pe cei ce l-au trădat şi pe cei ce şi-au asumat răspunderea de a i se împotrivi. Să nu

continuare în pag. 10

DECEMVIRII

uitați că săbiile pe care le-ați încins sunt ale neamului. În numele lui le purtați. În numele lui, deci, veți pedepsi cu ele: neiertători și necruțători.

Astfel și numai astfel veți pregăti un viitor sănătos acestei nații.

Carmen Sylva, 5 aprilie 1936.

Moțiunea de la Târgu Mureș, cu tot cu crearea echipelor, s-a votat tot în data de 5 aprilie 1936, dată pe care o poartă și cuvintele lui Codreanu. Unitatea de gândire, simțire și atitudine legionară între Căpitan și camarazii săi este perfectă. Cum putea fi altfel? Legionarii mergeau pe calea trasată de Moța, iar Moța trasa această cale pentru a asigura drumul Căpitanului în istoria și în memoria neamului său. Așadar, putem afirma fără dubiu că aceste echipe au fost create cu acordul Căpitanului.

La scurtă vreme după finalizarea Congresului, în fața valului de aberații lansat de autorități la adresa studenților participanți (vezi în episodul anterior acuzațiile de profanare de la Sinaia, dezordinile invocate etc), Mișcarea Legionară răspunde prin publicarea unei broșuri cu titlul *„Dezordinile" de la Târgu Mureș.* Broșura, ce are 47 de pagini, conține un text semnat de Victor Puiu Gârcineanu (text pe care îl puteți citi în completarea serialului nostru) și 43 de fotografii din care rezultă impecabila organizare și ordinea desăvârșită în cadrul Congresului. Parte din acele imagini le-ați putut vedea în numărul trecut al revistei noastre, parte le vedeți acum. Broșura se încheie cu următoarele rânduri: *Iată care au fost „dezordinile" de la Târgu Mureș. „Dezordini" inventate cu o caracteristică rea credință și răspândită de presa iudeo-comunistă a Sărindarului, cum și de anumite oficine deopotrivă vrăjmașe gândului și faptei noastre. Opinia publică creștinească și românească are a judeca!* Apariția și distribuirea revistei arată încă o dată faptul că atât Corneliu Zelea Codreanu, cât și Mișcarea Legionară a aprobat și a susținut toate cele întâmplate și hotărâte la Congresul de la Târgu Mureș.



Publicul și studenții în fața Catedralei, la rugăciune

Nominalizarea lui Stelescu la Târgu Mureș

Apariția numelui lui Mihail Stelescu pe listele de la Târgu Mureș nu cred că a reprezentat o surpriză pentru nimeni. La capitolul trădători el ocupa locul întâi, la canalii locul întâi era disputat de mai multe personaje, dar la trădători câștiga detașat. Nominalizarea nu a fost o surpriză nici pentru Stelescu. Să ne amintim cum sistematic a făcut referire și chiar a instigat la suprimarea sa fizică prin împușcare, suprimare pe care a tot fluturat-o în paginile revistei sale având grijă că să-i alăture câteva acuzații mizerabile Căpitanului de fiecare dată:

Vrei să mă omori fizic? Nu mi-e teamă de glonțul de oțel, deoarece știu că numai cu el mă poți omorî, eu am însă gloanțe care te omoară moralmente și află că nu le-am tras încă pe toate. E lupta cam inegală, o recunosc. Dar e frumoasă, între întuneric și lumină. Vino, de ai curajul, și mă omoară singur, nu mai trimite la ocnă alții. (Mihail Stelescu, „O scrisoare către Corneliu Zelea Codreanu", „Cruciada Românismului", 4 aprilie 1935)

După prima mea scrisoare mi s-au promis câteva gloanțe. Le-am așteptat în zadar. De data aceasta le aștept iarăși, și îi rog să se grăbească, deoarece eu mai posed multe gloanțe dintre aceste „morale" și „curățirea mea" ar aduce un real folos. Dar cer și eu o îngăduință, să vie „Șeful" în persoană și, dacă se poate, nu pe la spate. (Mihai Stelescu, „Conducătorii Gărzii de Fier homosexuali", Cruciada Românismului, 27 iunie 1935 apud Zigu Ornea „Anii treizeci: extrema dreaptă românească")

Te-aș întreba, acum, de ce vrei să mă împuști? Când ai hotărât excluderea mea, de ce nu m-ai condamnat cavalerește la moarte? De ce n-ai luat pistolul în mână să tragi? Ai dat o sentință prin care îmi permiteai chiar să revin. Iar a doua zi dădeai ordin să fiu făcut trădător. De ce? Ți-era teamă să nu te acuze pe d-ta cineva de trădare? Căci d-ta ești trădătorul... Ai insinuat că am trădat Garda?... Dacă ții neapărat să mă împuști, ai tot dreptul... Numai d-ta. Nu trimite alte suflete în iad. (Mihail Stelescu, „A 2-a scrisoare deschisă lui Corneliu Codreanu", Cruciada Românismului, 7 martie 1936, apud Zigu Ornea „Anii treizeci: extrema dreaptă românească")

După Târgu Mureș Stelescu va trimite o „circulară" către presa regimului și către unele personalități politice în care denunță alcătuirea echipelor de la Târgu Mureș și încearcă să atragă atenția asupra pericolului în care se află propria-i persoană. Din păcate nu avem textul acestei circulări, dar aflăm câte ceva despre ea de la Argetoianu: *21 aprilie. Am primit și eu o circulară semnată de Stelescu (renegatul) prin care această lichea denunță „oamenilor cinstiți" o bandă de asasini adunată în jurul lui Codreanu. Om de ordine, nu aprob violențele săvârșite sau proiectate, dar mi le explic prin exasperarea la care au ajuns toți oamenii tineri și curați față de corupția celui mai nerușinat regim din câte au guvernat țara noastră.* (Constantin Argetoianu, „Însemnări Zilnice", Volumul I, 2 februarie 1935-31 decembrie 1936)

În același timp Stelescu va continua atacurile, în ciuda sentinței de la Târgu Mureș. Prezentăm conex textului un interviu acordat de Stelescu presei controlate de camarilă.

Decemvirii la Târgu Mureș

Așa cum spuneam mai sus, Mihai Stelescu este singurul care va cădea pedepsit de o echipa alcătuită din legionarii participanți la Congresul de la Târgu Mureș. Știm sigur că 4 viitori Decemviri au participat la Congres, dar este foarte posibil că și ceilalți 6 să fi fost acolo.

Ion Caratănase, Iosif Bozânțan, Ștefan Georgescu și Ștefan Curcă au participat la Congres, după mărturiile scrise și vizuale rămase în urma evenimentelor de la Târgu Mureș. Ion Caratănase a participat la Congresul Studențesc de la Târgu Mureș ca organizator, în calitatea sa de vicepreședinte al Uniunii Naționale a Studenților Creștini din România (funcție în care fusese ales în 1935). Iosif Bozânțan este cel care propune întocmirea listelor nominale cu numele canaliilor și trădătorilor. Fane Georgescu se angajează să formeze o echipă de pedeapsă. Despre ei am vorbit în ambele episoade dedicate Congresului.

Ștefan Curcă este și el prezent la Congres și deține un rol extrem de important: *Pentru a se înălțura orice provocare s-a creat o poliție studențească puternică din grupe de legionari din diverse centre, toate sub conducerea lui Ștefan Curcă.* (Marin Bărbulescu, „Centrul Studențesc Legionar Timișoara. Mărturii pentru istorie"). Misiunea lui Curcă a fost una de importanță crucială, de eficiența structurii pe care a condus-o în acele zile a depins onoarea studențimii, dar și a Mișcării pe parcursul Congresului. Curcă și-a făcut treaba cu brio: *În mijlocul rânduielii și a cinstei desăvârșite în care s-a desfășurat congresul, s-a întâmplat o singură faptă nevrednică: unul din cei peste 3000 de studenți, om stricat, a înșelat pe câțiva negustori din Tg. Mureș cu 12000 lei. Lucru s-a aflat de poliția studențească adică de către studenții care țineau ei înșiși rânduiala. Nevrednicul student a fost adus în fața congresului, i s-a arătat pe față nevrednicia, iar președintele studenților, dl. Furdui, a spus că înapoiază îndată banii celor înșelați.* („Libertatea", 26 aprilie 1936).

Pentru băieții de la Târgu Mureș urmează arestări, procese, condamnări, pledoarii extraordinare și în final punerea în libertate. Povestea lor e lungă și se întinde până anul 1937, dar noi o vom părăsi cu speranța că la un moment dat o vom continua și o vom închega într-un proiect separat.

Revenim la firul subiectul nostru. Vom vedea în numărul viitor cum s-a desfășurat și care a fost moțiunea adoptată de Congresul Generației de la 1922 sub președenția lui Moța, vom vedea și cum s-a încercat redeschiderea cazului Duca.

CEZARINA CONDURACHE

Disidențele din „Garda de Fier"

De ce a fost întemeiată „Cruciada Românismului"

Se știe că o parte din foștii legionari ai Gărzii de Fier nu militează în organizația „Totul pentru Țară", succesoarea oficială a Gărzii, ei au constituit alte organizații. Una dintre ele, „Cruciada Românismului", are în frunte pe fostul deputat Mihail Stelescu.

Ziarul „Raza" de ieri publică un interviu cu d. Stelescu din care reies motivele care au dus la această disidență. Reproducem părțile esențiale din acest interviu:

- În definitiv, de ce ați plecat din Garda de Fier? „Sunt trei cauze și o singură realitate: 1) adăpostirea d-lui Codreanu la o gazdă care pentru mine e identică, pur și simplu cu trădarea cauzei legionare; 2) nesinceritatea «șefului» față de «colaboratori» și de crez; 3) incapacitatea politică și incultura lui universală, observate în timp, fără să le găsesc posibilități de a le vindeca. Realitatea e plecarea mea fără drept de apel".

- N-a avut substrat politic? „Panta pe care aluneca-se d. Codreanu cu mișcarea sa spre un extremism sângeros, mi-a repudiat. Înțeleg să fiu revoluționar, dar nu un terorist ordinar. Nu admit compromisuri și «știam prea multe». Devenisem jenant în Gardă, ca și cei înlăturați prin cunoscuta cerneală simpatică gardistă".

- Cum s-a născut „Cruciada Românismului"? „De fapt, e o continuare a spiritului meu de organizare, fiindcă tot ce există «real» în Gradă a fost și va rămâne al meu. În Gardă nu m-am înscris individual, ci am aderat cu o întreagă mișcare ce exista. Și „Cruciada Românismului" e o mișcare izvorâtă din necesitatea tineretului român de a rezolva problemele, morale, spirituale și mai ales sociale românești, fără a face apel la discursurile lui Mussolini, «Capitalul» lui Marx, sau «Mein Kampf» al lui Hitler și fără a se integra totuși, pe linia de mijloc a democrației".

- Însă ești antisemit... „Nu, sunt român. Și românismul meu nu include o eliminare a elementelor străine, ci o triere, care se aplică deopotrivă și unora și altora. Elemente capabile, canalizarea însușirilor individului și o echitabilă repartiție a bunurilor. Pentru mine rasa se situează pe plan științific social mondial. Pe plan național, ca realitate politică și morală, există două categorii de oameni: buni și răi, în înțelesul larg al capacității și moralității".

- Ce ne spuneți despre cazul Duca? „Revolta unui om cinstit și muncitor împotriva elementelor intruse de ultimă oră în Gardă, colorate de atitudinea de culise a d-lui Codreanu și faptul că multe elemente care pleacă din Gardă se îndreaptă spre stânga – deși d. Codreanu afișează o atitudine de extremă dreaptă – se datoresc, în primul rând, lipsei totale de axă socială a mișcării. Mai ales tendinței dlui. Codreanu de a crea o nouă aristocrație. Dovadă: se găsesc lângă el atâția reprezentanți ai sângelui albastru de dubioasă origine".

- Bine, dar cu ce scop? „Nu cunosc scopul. Cauza, da. D. Codreanu, după tată e polonez, după mamă e de origine germană. Ceea ce, de la început, îl desolidarizează de masa țărănească. E deci, normal și «moral» ca veneticii să aspire..."

Ziarul Dimineața, 1936 aprilie 22, București

„Dezordinile” de la Tg. Mureş

În zilele de 3, 4 şi 5 Aprilie a avut loc la Târgu-Mureş congresul anual al studenţimii române.

Studenţimea română a arătat acolo măsura sufletului său nou.

Dumnezeu a hărăzit, în sfârşit, neamului nostru, ca răsplată a lungilor lui suferinţe istorice, tineretul pe care l-am văzut în lumina de slavă a zilelor de la Târgu-Mureş.

Cea mai mândră întrupare a puterii noastre româneşti. Răscumpărare a căderii unui neam întreg. Răsplata pentru toate aşteptările noastre. Botez de glorie şi lumină.

Au trecut în dimineaţa cu soare de primăvară în cântecele lor de vitejie, cu mâna spre cerul înalt al lui Dumnezeu, cei 4000 de tineri în cămăşi verzi, oţel în privire, aramă în cântec şi aur în podoaba mândriei lor.

Au plâns, transgiguraţi, acei care cu ochii lor au văzut şi cu inima lor cea vie au simţit măreţia clipei. Şi au ridicat mâinile lor de la inimă la cerul albastru, toţi românii, să se închine... Ochii lăcrimau în lumină... Şi au ridicat mâinile spre cer, nu din voia lor conştientă, ci din tainica poruncă a sufletului lor cucerit.

Integrată armonic într-o admirabilă coeziune de disciplină colectivă, masivă, sobră, ascetică, curată şi unitară, gata pentru jertfă, adică pentru adevărata creaţie a României de mâine – aceasta s-a arătat a fi studenţimea românească în cele trei zile ale congresului de Târgu- Mureş.

Înaltă ţinută academică, seriozitate, destoinică pregătire intelectuală, moralitate aspră, maturitate, eliminarea vanităţilor personale, impresionant efort comun spre acelaşi unic ideal şi, mai ales, spiritualitate. Rapoartele acestui congres, care se vor publica, spre lămurirea întreagă a sufletului românesc de pretutindeni, vor arăta ce înaltă şi covârşitoare spiritualitate însufleţeşte fapta celor tineri, în uriaşa lor sforţare de deschidere a porţilor spre o nouă istorie românească.

Această manifestare de autentică putere românească nu se putea să nu ridice zvârcolirile de deznădejde şi muşcăturile cu venin ale hidrei iudaice.

Duşmanul cel mai rău al neamului nostru a simţit piciorul pus pe grumaji şi a presimţit cu deznădejde lovitura de moarte care trebuie să i se abată în creştet. Şi au urlat, săptămâni, gurile cu bale ale presei din Sărindar: *Dezordinile de la Tg. Mureş – Anarhia extremismului.*



Despre ce au însemnat „dezordinile” de la Târgu-Mureş arată, în chipuri, fotografiile ce urmează.

Iar în cuvinte, ca sinteză a tuturor observaţiilor obiective asupra acestui congres, a ţinutei lui şi a marilor lui semnificaţii, repetăm mărturisirea pe care Părintele protopop al Târgu-Mureşului, cucerit de duhul noilor Legiuni, a făcut-o studenţimii, vorbind iluminat de lângă altar:

„Pe noi, Românii de aici, ne bucură nespus venirea d-stră pe locurile noastre. Pentru că văzând, în sfârşit, şi puterea noastră românească, străinii să se cutremure. Şi după cutremur vine respectul. Şi după respect, dragostea. Şi după dragoste, împăcarea”.

E în aceste cuvinte iluminate, însăşi linia istorică a destinului românesc, aducător de forţă, de pace şi de mântuire pe toate meleagurile pământului strămoşesc.

Av. Puiu Gârcineanu

România şi sfârşitul Europei (53)

Preot prof. **MARIUS VIŞOVAN**



Mihail Sturdza (1886-1980) a fost un diplomat de prestigiu, ministru de externe al României în perioada Statului Naţional-Legionar (1940-1941) şi a Guvernului Naţional de la Viena (1944-1945). Lucrarea sa „România şi sfârşitul Europei” constituie un izvor documentar de excepţie.

Generalul Rădescu a venit în 1950 de la New York la Paris… ne trimisese vorbă că lucra pentru unirea tuturor şi că dorea să ia contact cu toate grupurile de români fără nicio deosebire de apartenenţă politică. Nu puteam să pierdem un asemenea prilej şi Comandantul ne-a delegat, pe profesorul Protopopescu şi pe mine, ca să răspundem invitaţiei.

Primirea noastră de către generalul Rădescu a fost printre cele mai cordiale. În lunga noastră întrevedere, cu toate că în ce privea trecutul nu puteam să fim de aceeaşi părere, discuţiile au avut loc pe tonul cel mai prietenesc. Ne-am despărţit cu lungi strângeri de mâini, cu făgăduiala de colaborare în viitor.

După 2 zile, la o recepţie oferită de un bun român în cinstea acestei regăsiri între Mişcare şi şeful Comitetului Naţional Român, deşi atmosfera era entuziastă, generalul Rădescu a refuzat să apară în fotografie alături de noi. La ieşire, mi-a zis: *„Domnule Sturdza, trebuie să mă ierţi. Gândeşte-te ce ar fi spus cei din New York dacă ar fi ajuns în posesia acestei fotografii.*”

Nici el nu era un om liber… (pag.272-273)

Alături de Comandantul Horia Sima şi de alte personalităţi legionare refugiate în Occident, Mihail Sturdza va participa la efortul constant de unificare a exilului românesc postbelic. Cu o viziune superioară asupra destinului neamului, Mişcarea Legionară îşi oferă mereu disponibilitatea de a depăşi controversele trecutului (cu interlocutorii de bună credinţă din partidele istorice, din cercurile monarhice, antonesciene etc) cu scopul realizării unui larg front românesc anticomunist care să vorbească cu o voce unică în faţa popoarelor lumii. Se va lovi însă mereu de îngustimea şi lipsa de curaj a politicienilor „democraţi” care (cu foarte rare şi scurte excepţii) vor refuza constant mâna întinsă de legionari, considerând că astfel şi-ar pierde „onorabilitatea” faţă de cancelariile occidentale (care de altfel îi ignorau). Şi astfel unificarea dorită nu s-a realizat niciodată, Mişcarea Legionară fiind practic singura forţă organizată din exilul românesc; fără ea, orice combinaţie între celelalte grupuri fiind nerelevantă.

Generalul Rădescu nu era nici pe departe omul ideal (din perspectivă legionară era vinovat de lucruri grave), dar fiind şeful ultimului guvern necomunist din ţară se bucura în exil de un anumit prestigiu; legionarii nu refuză dialogul, chiar îşi doresc o colaborare cât mai amplă, dar vor rămâne decepţionaţi. Şi decepţiile vor continua, exilul românesc nu va găsi nici pe viitor unitatea şi va avea o eficienţă redusă, dar Mişcarea Legionară va continua să dea mărturia constantă a idealului naţional şi o viziune geopolitică lucidă, în ciuda resurselor foarte limitate de care dispunea.

Prinţul Mihail Sturdza pleacă la Domnul în 1980 la o vârstă venerabilă şi este înmormântat la Madrid, lăsându-ne ca moştenire această carte, „România şi sfârşitul Europei”, cea mai lucidă analiză românească a istoriei ultimului secol, scrisă din prima linie a evenimentelor.



De vorbă cu Mirel Stănescu (IX)



Unul dintre seniorii rezistenței anticomuniste din România, membru activ al Fundației „George Manu”, filiala Constanța, domnul Mirel Stănescu este o prezență constantă în ultimele decenii la numeroase acțiuni de cinstire a memoriei martirilor neamului românesc, aducând de fiecare dată o mărturie sobră și coerentă în spațiul public. L-am rugat pe domnul Stănescu să ne răspundă la câteva întrebări pentru a contura și cititorilor noștri reperele biografiei domniei sale, relevante pentru istoria recentă și învățămintele ei relevante pentru generația actuală. (M.V.)

Rep: Care a fost regimul în lagărul de la Periprava?

M.S.: În luna Aprilie 1959 un grup de peste 500 deținuți politici de la Gherla - printre care și subsemnatul - am fost duși cu mașini-dubă la gară, unde ne aștepta un tren special format din vagoane dubă. La plecare am primit hrană rece: pâine și slănină albă sărată. Trenul a plecat dimineața din Gherla și a mers toată ziua fără oprire. Noaptea am ajuns la Tulcea; de acolo toți am fost îngrămădiți unul peste altul în cala asfixiantă a unui șlep. Închipuiți-vă peste 500 de oameni aruncați claie peste grămadă în burta unui șlep. Ca să ajungem la tineta pentru necesități, aproape că trebuia să ne călcăm în picioare unul pe altul. Cei 25 km parcurși de șlep pe brațul Chilia, de la Tulcea până la Periprava avea să dureze întreaga noapte.

După o noapte de coșmar, dimineața am ajuns în lagărul de muncă de la Periprava - Grind. Era un lagăr nou, nepopulat până atunci. Era înconjurat cu două rânduri de garduri din sârmă ghimpată - între ele era o fâșie arată de 2 metri. În interiorul lagărului erau: trei barăci dormitor mari din stuf cu pardoseala din pământ și diferite anexe: bucătăria, o cisternă cu apă din Dunăre pentru consum, un grup electrogen care funcționa noaptea și producea energie electrică numai pentru reflectoarele din turnurile de pază care înconjurau incinta exterioară a lagărului, o groapă mare deschisă, aprox. 2 x 4 m, cu câteva bârne transversale deasupra (era WC-ul lagărului). Mai era o construcție în interior, lângă poartă, unde erau cazați militarii de securitate care asigurau paza. Alături se afla grefa.

A doua zi după ce am ajuns în lagărul de la Periprava - Grind, s-au format 13 brigăzi de muncă, cu câte 40 deținuți în fiecare. În primele brigăzi erau cei cu condamări mai mici iar in ultimile cei cu condamnări mari, între 15 și 25 de ani, în special legionarii. La fiecare brigadă a fost numit câte un brigadier. Unii dintre ei aveau „recomandare” de la alte închisori de unde veneau, căci erau oamenii de încredere ai conducerii. Noi le spuneam „turnători” și ne feream de ei. Majoritatea gardienilor din lagărul de la Periprava-Grind erau lipoveni semianalfabeți din comuna C.A.Rosetti, foarte aproape de pădurea Letea. Înainte de formarea brigăzilor, comandantul lagărului căpitanul FICIOR ION ne-a ținut o cuvântare din care mai rețin: *„Ați fost aduși aicea ca să munciți. Partidul vă dă șansa să vă reeducați prin muncă; depinde de voi cum veți aprecia această șansă...”*

Trebuia să muncim câte 10-12 ore pe zi, 6 zile pe săptămână, în cele mai inumane și mai înjositoare condiții. Duminica aveam program administrativ, curățenie si diferite corvezi în interiorul lagărului. Programul unei zile era așa: dimineața la ora 5 se bătea toaca pentru deșteptare. Urma în mare viteză, masa de dimineață: o felioară de pâine cu puțină marmeladă sau cu slănină râncedă și sărată, și o așa-zisă cafea care era o apă colorată din orz prăjit; urma încolonarea și alinierea pe brigăzi a întregului efectiv al lagărului, într-un careu în formă de U. Apoi fiecare brigadier raporta unui ofițer numărul deținuților din brigada respectivă, după care ofițerul verifica numărătoarea raportată. La ora 6 brigăzile încolonate ieșeau pe poarta lagărului flancate de militari din trupele de Securitate înarmați. La ieșire fiecare primeam câte un tarpan - o unealtă specială cu care tăiam stuful, pe care o purtam pe umăr. Drumul pe care mergeam era neamenajat, cu mocirle, smârcuri și cioturi de stuf. Zilnic mărșăluiam numai la dus, între 4 și 6 km până la punctele de lucru, care erau în zone unde delta Dunării fusese desecată pe porțiuni mari, între diguri. Se experimentau diferite culturi: de porumb, sfeclă și altele. Fiind fund de deltă solul era foarte gras și stuful creștea extrem de repede printre aceste culturi. Noi trebuia să-l tăiem cu niște seceri speciale, tarpane le spunea. După ce era tăiat, îl adunam și îl făceam căpițe, snopuri. Ritmul de muncă trebuia să fie foarte susținut; eram continuu zoriți de brigadier și de militarii reangajați care controlau militarii de Securitate din cordonul de pază. Dacă în timpul lucrului se întâmpla ca din greșeală, să tai cu tarpanul un fir de porumb, erai lovit fără milă și considerat sabotor.

Eu eram foarte slăbit, aveam aproape 42 de kg îmbrăcat (mă cântărisem odată la bucătărie) ori munca aceasta era foarte istovitoare, mai cu seamă că nu mai lucrasem niciodată așa ceva. Pentru că eram înfometați, mâncam pe ascuns porumb crud. Dacă erai prins, erai pălmuit de Ficior sau de gardieni. În timpul cât lucram pe câmp, fiecare brigadă era înconjurată de câte cinci-șase militari din trupele de securitate cu arme în mână. Încă de la început ni s-a atras foarte ferm atenția că nu avem voie să lăsăm nici un fir de stuf netăiat de pe rândurile repartizate. După 10-12 ore de muncă militarii trăgeau cu rachete de semnalizare pentru ca toate brigăzile răspândite prin smârcurile deltei, să se adune în același punct, unde se forma un convoi de 500-600 de osândiți, încolonați pe brigăzi cu tarpanele la umăr, care trebuiau să pornească în marș către lagăr, flancați de militari din trupele de Securitate. Eram epuizați după orele de muncă, în soare și pe orice vreme, cei 4-6 kilometri care ne despărțeau de lagăr îi parcurgeam foarte greu. Fiindcă beam apă murdară direct din Dunăre, dăduse peste noi o dizenterie cu sânge.

Pe drumul de întoarcere, dacă aveam o urgență, nu ni se permitea să ne oprim nici măcar un minut ca să ne facem nevoile, așa că ne scăpam pe noi, mulți fiind vlăguiți de dizenterie. Majoritatea pățeam asta, iar ei ne ziceau să mâncăm sare, ca să ne strângă la stomac, acesta fiind unicul „tratament” posibil la Periprava. Vă puteți imagina la ce umilințe eram supuși zilnic, în ce hal arătam? Ajunși]n lagăr ne turnam unul la altul puțină apă din rezervorul cu apă din Dunăre ca să ne „spălăm”; urma „cina”, aceeași fiertură și o bucată de turtoi. Când se dădea stingerea eram epuizați. Urma chinul de noapte; roiuri de țânțari ne asaltau în fiecare noapte și dimneața ne trezeam plini de înțepături. Altădată, pe când ne întorceam în lagăr, s-a stârnit un vânt puternic care a adus din sate, de undeva, o bucățică de hârtie, așa, cât o palmă. Vântul a lipit-o la propriu de un coleg din brigada mea, care a luat-o repede și a ascuns-o în sân - nu știu ce fel de hârtie era, dacă era ruptă dintr-un ziar, dintr-o carte, în fine, a luat-o cu el. Ulterior, ajunși la poarta lagărului, aveam să aflăm că fusese văzut de unul dintre militarii trupelor de Securitate, care i-a informat imediat pe gardieni. Deținutul a fost percheziționat și pălmuit acolo, în poarta lagărului, în fața tuturor, ca să nu mai facă nimeni ca el.

Într-o zi s-a întâmplat să moară un deținut pe câmp. În timpul acela, în Deltă nu exista curent electric; telefoane nici vorbă. Comunicarea la distanță, când apăreau situații deosebite, se făcea cu rachete de semnalizare trase de militari. Atunci a venit o căruță care l-a luat pe cel mort și l-a dus la infirmerie. Se numea „infirmerie” o cămăruță din stuf cu pământ pe jos, în interiorul unei barăci, unde se găsea o sticlă cu spirt, doar atât, fiindcă altceva eu nu am văzut acolo niciodată. În încăperea aceea îi băgau pe morți, pe jos, iar noaptea dispăreau. Într-o altă zi m-am uitat pe geamul infirmeriei și am mai văzut un mort. Era pus pe pământ și acoperit cu o pătură. Șușoteam între noi și ne întrebam despre cine era vorba, dar cu mare atenție, fiindcă despre așa ceva nu puteai să vorbești în gura mare. În ultima parte a detenției mele la Periprava am mai văzut încă un mort. Știam cu toții că cei care mureau erau duși la infirmerie și că noaptea dispăreau aruncați fără sicrie, în cine știe ce gropi comune…

Pelerinaj și sfințire la Sighet

Pe 14 mai a.c. a avut loc la Sighetu Marmației pelerinajul național anual al Bisericii Greco-Catolice la mormintele martirilor din sinistra închisoare din localitate, în primul rând ale celor 4 episcopi catolici (3 greco-catolici și un romano-catolic), încă neidentificați în gropile comune din Cimitirul Săracilor de la periferia orașului.

Participarea a fost mai bună ca anul trecut, iar la celebrarea Sfintei Liturghii au participat circa 2.000 de persoane, din Maramureș și alte zone ale țării. Participanții au mers 2 km în procesiune pe jos de la Muzeul Memorial (în centrul orașului) la Cimitirul Săracilor (ieșirea spre Satu-Mare, foarte aproape de granița cu Ucraina). Au prezidat celebrarea P.S. Vasile Bizău, episcop de Maramureș, P.S. Virgil Bercea, episcop de Oradea, P.S. Claudiu Pop, episcop de Cluj-Gherla și P.S. Cristian Crișan, episcop auxiliar de Blaj, împreună cu peste 100 de preoți.

Un eveniment special l-a constituit sfințirea pietrei de temelie a viitorului Sanctuar dedicat martirilor români ai secolului XX, Sanctuar care va fi construit acolo în anii următori și va înnobila pământul Maramureșului, fixând simbolic locul atâtor jertfe din trecut și înălțând spre cer rugăciunile generațiilor următoare.

Cei 4 episcopi catolici morți la Sighet sunt : Anton Durcovici (†1951), Valeriu Traian Frențiu (†1952), Ioan Suciu (†1953) și Tit Liviu Chinezu (†1955) - ultimii doi împletindu-și destinul de credință și jertfă cu cel al Mișcării Legionare. Beatificarea episcopilor greco-catolici martiri a avut loc la 2 iunie 2019 la Blaj, în cadrul vizitei Papei Francisc.

În Cimitirul Săracilor din Sighet își doarme somnul de veci și eroul legionar maramureșean Vasile (Lică) Popșa, ucis în luptele cu Securitatea și îngropat acolo în 1949, fără niciun element de identificare.

La Sighet pășim cu sfială, sub noi sunt oasele sfinților și eroilor noștri….

pagină realizată de
Preot Prof. MARIUS VIȘOVAN



Din nou despre jale şi eroism

VALERIU LUPU, doctor în ştiinţe medicale

„Istoria este desfăşurarea cugetării lui Dumnezeu” Mihai Eminescu

O nouă carte al truditorului şi harnicului întru scris, prof. dr. Dumitru V Marin, apare la Editura PIM, Iaşi, în încercarea sa de a ne ţine în contact cu realităţile istorice ale trecutului şi prezentului nostru. Aşa se face că de-a lungul celor 672 de pagini ale noii sale cărţi, întitulată „Opera Magna 7”, autorul preia din activitatea sa publicistică anterioară imagini, cadre sau momente care i s-au părut domniei sale ca având semnificaţie istorică şi culturală. Am convingerea că este o intreprindere meritorie, mai ales acum, dacă privim lucrurile prin prisma actualităţii, când lumea este pe punctul de aşi bulversa setul de valori consacrate istoric, fie ele morale sau creştine, moderne sau postmoderne, patriotice sau naţionaliste, contestate sau îmbrăţişate de unii sau alţii.

Cu perseverenţa-i cunoscută, autorul punctează dominanta sa pentru istoria şi cultura locală, stăruind în evidenţierea celor care, în opinia domniei sale, prin realizările lor ar merita un loc într-o ierarhie în care criteriile valorice sunt mai greu de găsit. Se pare că motivul acestor căutări până la urmă, rezidă în ceea ce pare a fi motto-ul cărţii *„Timpul nu are răbdare nici cu frumuseţea, nici cu inteligenţa, nici cu viaţa noastră”*, adevăr fundamental pe care nu îl poate nega nimeni ca făcând parte din existenţa fiecăruia dintre noi. Şi parcă pentru a întări cele afirmate mai sus, îşi încheie rezumativ cartea cu aserţiunea *„spre nemurirea celui care face”* care sună ca un adevărat adio, nesemnat, dar uşor de întrezărit dacă avem în vedere faptul că, nu rareori, domnia sa vorbeşte despre domnia sa la persoana a III-a, ceea ce excede uzanţelor scriitoriceşti.

Dincolo însă de avatarurile cunoscute ale autorului, trebuie să recunoaştem că reuşeşte în strădania lui să puncteze momente culturale, sociale şi politice ale epocii în care activează, subliniind în acelaşi timp valoarea lor culturală, socială şi istorică dacă avem în vedere colecţia de editoriale şi articole de fond pe care le scrie în organul său de presă „Meridianul” şi care fac obiectul unui capitol din carte (capitolul IX). Una din reluările, de altfel obişnuite în publicistica sa „Jale şi eroism românesc la Cotul Donului... şi după” a devenit astăzi extrem de actuală, pentru că stârneşte în rândul celor care cunosc istoria, sau şi mai dureros, în rândul celor care au trăit istoria crudă a realităţilor postbelice şi chiar postdecembriste, un val de emoţie dureroasă care răscoleşte la fel de dureros sufletul oricărui om raţional.

Ceea ce astăzi vedem pe viu în nenorocirea unei naţiuni vecine, istoria noastră a cunoscut-o cu asupra de măsură, când comunităţi întregi trebuiau să plece în bejenie în faţa năvălirilor de tot felul; tătare, turceşti, maghiare, polone, cazace, zaporojene etc. Aşa încât, ştim foarte bine că atunci când este vorba de suferinţă, sânge şi moarte nimic nu se mai justifică din punct de vedere raţional pentru că, până la urmă, războiul nu este altceva decât o *„barbarie rafinată prin tehnică”* după cum îl definea savantul român, Grigore T Popa, în scrierile sale. Odată războiul izbucnit şi raţionalul este depăşit, aşa cum demonstrează istoria conflictelor armate. Chiar dacă binele ar învinge, conform mitologiei oricărui popor, preţul rămâne mult prea mare şi niciodată recuperat pentru că este vorba de existenţe compromise şi vieţi întrerupte la modul brutal.

Aşa a fost pe frontul de est în cel de al II-lea Război Mondial când România pierde efectiv două armate în dezastrul de la Cotul Donului şi Stalingrad. Este un moment istoric descris de autor cu măiestrie jurnalistică, reluat în volumul de faţă ca o dovadă a faptului că atunci *„când cei mari se ceartă cei mici trebuie să se teamă”,* cu atât mai mult atunci când prin poziţia lor ţinuturile româneşti dacă nu au fost teatru de operaţii militare, au devenit cel puţin monedă de schimb în înţelegerile imperialilor dimprejur, întotdeauna motivate ca fiind subordonate intereselor geostrategice.

Ce este la fel de dureros este faptul că şi atunci când *„cei mari se împacă, cei mici de asemenea trebuie să se teamă”* pentru că ei devin aproape invariabil termeni de negociere sub aspectul sferelor de influenţă sau intereselor economice. Aşa a fost în preajma celui de al II-lea Război Mondial când Ion Antonescu a trebuit să aleagă alianţa cu Germania nazistă pentru a-şi salva ţara având sub ochi soarta Poloniei care efectiv a fost ştearsă de pe harta Europei prin înţelegerile celor mari de atunci (Germania şi Uniunea Sovietică).

În aceiaşi termeni trebuie înţeleasă şi maniera în care imperiul Otoman la 1774-1775 cedează imperiului Habsburgic, ilegal şi împotriva oricărei logici istorice, nordul Bucovinei şi Maramureşul istoric, drept culoar de acces spre imperiul Ţarist în caz de război, istoricii judecând abuzul şi trădarea cu aceeaşi motivaţie cinică a interesului strategic.

Situaţia se va perpetua timp de 143 de ani, până la unirea cu România prin actul de la 28 noiembrie 1918 când Congresul General al Bucovinei hotărăşte oficial revenirea acestor ţinuturi la Patria Mamă. După 21 de ani însă, aceste teritorii, la care se vor adăuga şi Ţinutul Herţei şi Hotinului, vor fi încorporate abuziv Uniuni Sovietice în baza tratatului Ribbentrop Molotov. Sunt aproape 250 de ani de la primul rapt teritorial evocat mai sus, urmat de al doilea când Basarabia a fost ruptă din trupul ţării la 1812, tot prin înţelegerea între marile puteri ale timpului (după războiul cu Napoleon Bonaparte), completat apoi cu cedarea sudului Basarabiei după Războiul de Independenţă (1877).

Prin urmare, aceste ţinuturi parte integrantă a Moldovei istorice, au fost efectiv tranzacţionate de marile puteri, devenind abuziv şi pe rând, parte a imperiului Otoman, imperiului Habsburgic, imperiului Ţarist, imperiului Sovietic şi apoi Ucrainei după 1991, aceasta din urmă dorindu-şi chiar şi încorporarea Transnistriei.

Singura împlinire istorică a fost România interbelică prin tratatele de la Paris şi Trianon subminate şi astăzi de interese care nu ne aparţin şi care, în nici un caz nu privesc omul simplu de la talpa ţării, cel ce suferă atunci când pe cei mari nu-i mai încape lumea. Abia atunci România Unită în graniţele ei fireşti, împlinise în bună măsură dezideratul pe care îl sublinia pe drept cuvânt Octavian Goga, în celebra-i formulare *„chestiunea de căpetenie este ca graniţele politice să coincidă cu graniţele etnice”.*

Un fapt pare cert însă, eroismul şi jalea sau jalea şi eroismul ne-au însoţit în toată istoria noastră. Ştefan cel Mare, după o domnie glorioasă care a epuizat ţara, a sfârşit prin a accepta suzeranitatea otomană afirmând că *”mai bine pacea cu turcul decât cu moscalul”.* Războiul de independenţă a sfârşit prin a pierde sudul Basarabiei, strălucita victorie de la Mărăşeşti a fost urmată de pacea de la Buftea semnată de liberalii lui I. C. Brătianu care, dacă s-ar fi aplicat, ne-ar fi aruncat înapoi în istorie până în vremea Regulamentului Organic, pentru încă 100 de ani (adică până în 2018).

Campania din Vest a Armatei Române din cel de al II-lea Război Mondial (alături de Naţiunile Unite), cu participarea efectivă la eliberarea Ungariei, Poloniei şi Cehoslovaciei, care a însemnat pierderi mai mari decât în campania din Est, nu ne-a modificat statutul de ţară învinsă, urmând să suportăm toate consecinţele nefaste ce au decurs de aici (trupe străine pe teritoriul ţării, datorii de război, deportări pentru refacerea stricăciunilor produse de război şi instalarea unui regim *„ilegitim şi criminal”*).

De data aceasta nu a mai fost un Ferdinand I care să decreteze mobilizarea generală şi să dea un ultimatum trupelor de ocupaţie şi nici o regină Maria care să convingă Congresul de Pace de la Paris de enormele sacrificii ale României, ci un rege care o ordonat încetarea ostilităţilor fără armistiţiu, a decapitat conducerea statului predând ţara sovieticilor cu toate consecinţele nefericite ce au urmat acestui gest, un adevărat act de trădare naţională.

O consecinţă a fost şi soarta teritoriilor luate de sovietici prin tratatul Ribbentrop Molotov, încorporate astăzi în Ucraina, situaţie care va fi consfinţită printr-un alt act de trădare naţională, comis în anul 1997 (2 iunie) semnat de preşedintele României Emil Constantinescu şi ministrul său de externe Adrian Severin, prin care statul român renunţă la orice pretenţii teritoriale abandonând efectiv această comunitate istorică. Consecinţa? Încălcarea tuturor drepturilor minorităţii (pe alocuri majorităţii) româneşti, politica de deznaţionalizare şi asimilare forţată prin interzicerea limbii materne în învăţământ, administraţie şi justiţie, limitarea drepturilor de practicare a religiei la care se adaugă politici discriminatorii în privinţa dezvoltării locoregionale.

Situaţia nu este mult diferită nici în alte comunităţi istorice, pentru că nici implicarea statului român nu depăşeşte pragul unui formalism păgubos, al cărui rezultat va fi unul dezastruos, cel puţin din perspectivă demografică. Oricine ar vizita Bucovina va constata cu uşurinţă că nivelul de dezvoltare economico-socială nu depăşeşte nivelul anilor 60 ai secolului trecut. Însăşi comunitatea românească vorbitoare de limba română, pentru a nu fi a doua după cea ucraineană, a fost împărţită în etnia română (vorbitoare de limba română) şi moldovenească (vorbitoare de limba moldovenească), un fetiş semantic pe care Kievul şi-l asumă.

Sunt momente istorice marcate de evenimente despre care se vorbeşte mai puţin sau deloc, dar istoria nu uită, pentru că *„istoria este desfăşurarea cugetării lui Dumnezeu”* după cum afirma Eminescu în scrierile sale. Nu uită de masacrele de la Lunca din 15 ianuarie şi 6-7 februarie 1941, sau cele de la Fântâna Albă din 1 aprilie al aceluiaşi an, când mii de români au fost executaţi fără milă pentru că îşi căutau libertatea în Regatul României.

Cei care îşi au rădăcinile acolo simt la modul cel mai dureros acest lucru. La fel de dureros simt acest lucru şi cei care în aprilie 1945 au fost nevoiţi să plece în refugiu doar cu ceea ce aveau pe ei (abandonându-şi avutul şi agoniseala de o viaţă) în cele 24 de ore pe care Stalin le-a acordat celor care doreau, s-au erau nevoiţi, să părăsească ţinuturile natale ocupate, abandonaţi la graniţă fără nici un orizont sau perspectivă, decât rudele şi mila românilor din proximitatea graniţelor regatului.

Iată că lucrurile se repetă astăzi la modul dureros şi nefericit tocmai celor care nu au dat dovadă de înţelegere şi toleranţă în relaţia cu o etnie care, în fapt, era la ea acasă conform documentelor istorice. Ce poate crede omul simplu care aude din gura unui lider important, etichetat astăzi ca agresor, că Ucraina nu are o istorie statală, este o creaţie a regimului sovietic format din asocierea unor teritorii luate de la ruşi, lituanieni, polonezi şi români şi că ea trebuie să rămână în zona de influenţă a fratelui mai mare, de care acum ar vrea să se desprindă cu tot dinadinsul? Ce să înţeleagă omul obişnuit din discursul naţionalist al şefului

continuare în pag. 14

DE LA CAPĂT, COPII
- Proces -

IOAN DUNCA

Eram convins că, indiferent de **probele** inventate de **organe** și negate de noi, voi fi condamnat, fiindcă așa a decis nu se știe cine. Știam că stăpânii nu au scrupule când vor ceva și că rezultatul era hotărât, cu sau fără acoperire legală. Dar pentru noi era imperios necesar să nu se poată proba acuzația că am fi fost un grup organizat, cum mi-am dat seama că se străduiau. Pentru aceasta s-au scris munți de hârtie și s-a risipit timp cu nemiluita, ceea ce mi se părea absurd. Chiar era. Plus costul extrem de ridicat care ni se ticluia.

*

A venit ziua când am făcut drumul în sens invers, cu același **protocol**, cătușe, ochelari orbi, psst!psst! lasă vorba că-l vezi pe… Până și duba hârbuită și puturoasă era aceeași.

Am fost debarcați în curtea Tribunalului Regional din Baia Mare, deposedați de ochelari și, atunci am văzut prima oară cine sunt cei care formează **lotul** procesului. Primul pe care mi-a căzut privirea a fost Domnul Profesor Aurel Vișovan. Ne despărțiserăm în Jilava cu vreo zece ani înainte. Atunci D-lui a fost condamnat la zece ani temniță grea și după socoteli simple, nu a avut cum să guste libertatea – chiar așa becisnică cum era – că l-au **umflat** din nou. Am mai aflat câte ceva prin închisori – așa cum se afla pe acolo, unde o „știre" cu o vechime de șase luni era considerată proaspătă –, că agonisise boala pușcăriilor, tuberculoza. Nu știam cum a purtat-o și nici în ce stare era. Acum, vedeam doar o umbră din tânărul falnic – nu trufaș! – ce fusese, care ne căuta din privirile triste, regăsindu-ne. Ne-am salutat din ochi. Cum vor fi fost privirile noastre, supravegheate cu ochi de linx de cerberii neadormiți, mai mulți decât noi, teribil de grăbiți și îngrijorați, nu cumva să ne facem semne sau, Doamne ferește! să schimbăm între noi niscaiva vorbe care puteau fi…

Ne-au introdus într-o încăpere și ne-au orânduit cu fețele la perete, sub severă supraveghere. Au reușit în mare măsură. (Fața la perete, mereu fața la perete, oriunde).

Mai târziu ne-au condus spre sala de judecată. Într-un colț de coridor, câțiva membri ai familiilor noastre. Păreau timorați. La mine, nimeni. Am aflat mai târziu că mama nu avusese nici banii să-și plătească autobusul. În urma arestării mele, sărăcia devenise **mizerie**.

*

Aliniați pe scaune și fiecare cu cerberul personal instalat în spate – cinste, nu glumă! – am adăstat până la intrarea **în instanță** a tribunalului. Militar, bineînțeles.

Prezida un lt. major de justiție tânăr, arătos, cu aer aristocratic, elegant și stăpân pe sine și situație. Deosebit de autoritar – fără ostentație și fără să ridice tonul –, s-a dovedit a fi un cunoscător aproape perfect al dosarelor (erau pe masă un munte) încât m-am și întrebat în sinea mea:când a avut vreme să le citească?!

Printre noi, Ilie Țicală, fost coleg în liceu și Ghiță Nan la fel, nu pricepeam ce căutau printre noi. Și îndeosebi părintele Vasile Hotico, preot unit și fost deținut politic din motive de convingeri religioase, al cărui rost aici și cu noi nu-l înțelegeam. Mai era Fănică Coman, fost deținut pe termen relativ scurt, victimă a ambițiilor politice a celui ce-i fusese coleg în liceu și care avea să devină ilustru în literatură, Alexandru Ivasiuc. Ionică Hotea fost și el pușcăriaș căzut cu Grupul lui Ștefan Minică, prezent și el. Am înțeless că stăpânii, în marea lor înțelepciune, nu neau selecționat doar pe noi, **pașoptiștii**, ci după criterii de ei știute au format un amalgam bizar. E drept că noi, pașoptiștii, eram majoritari. Cu Aurel cu tot, sărmanul, care-și târa umbra sub pază severă de unsprezece **ani!** Atunci! Era vizibil marcat de boală și de anii lungi de pușcărie. Trecut prin **focurile reeducării studențești** încă din prima zi când aceasta s-a declanșat la Pitești, apoi Gherla și, suplimentar, minele de plumb de la Baia Sprie (unde l-a întâlnit și cunoscut pe tatăl meu). La expirarea condamnării de zece ani temniță grea, a fost eliberat **din greșeală** și a ajuns acasă, de unde, după două săptămâni l-au transplantat în domiciliu forțat în Bărăgan. Unde nu a adăstat pre mult, căci a fost rearestat și după o perioadă de lagăr, a ajuns la Baia Mare în calitate de învinuit, că cică ar fi fost șeful unor oameni, pe care nu-i văzuse de peste zece ani. Ne-am despărțit în 1949 la Jilava și ne-am regăsit în 1959, în fața unui complet de judecată, tot a Tribunalului Militar Teritorial Cluj, în deplasare la Baia Mare..

Procedură standard: actul de acuzare încărcat cu gogomăniile cele mai aberante, ar fi putut fi amuzant, dacă nu ar fi conținut amenințările previzibile.

Nu au lipsit nici poantele involuntare. În vreme ce citea interminabilul act de acuzare, grefierul, care se simțea că e bine antrenat pentru asemenea lecturi cu glas mare, a cam încurcat-o, recitând cam în felul următor:



- Acuzații au citit și comentat „Portocalele înțelepților"…etc, în loc de „Protocoalele…." etc.. Nici nu am înțeles inițial despre ce-i vorba, apoi, cu totul nepotrivit situației și momentului, am izbucnit aproape toți în râs. Dar privirea severă a președintelui completului de judecată a curmat repede pornirile noastre ilare.

În timpul anchetei am fost pisat mult cu privire la cartea asta – și astăzi pomenită și controversată – care ar fi circulat printre noi, dar am negat că aș fi citit-o sau măcar văzut-o vreodată. Am simțit că nici anchetatorul nu era prea sigur de asta și am negat cu perseverență, dar revenea mereu la titlul acesta. Am rămas în cele din urmă fără acest grav **cap de acuzare,** după cum s-a dovedit. Această „fărădelege" a fost divulgată de Vasile Dunca. Bunul meu prieten acuza de zor pe toată lumea și avea un aer jenant de spășit.

Am început să bănuiesc că bunul și vechiul meu prieten Vasilică, cu câțiva ani mai mărișor decât mine, capotase. Se căsătorise și avea o bijuterie de fetiță pe care o adora. Rupt cu brutalitate din micul lui paradis pe care tocmai și-l alcătuise, s-a prăbușit. (Amănuntele aveam să le aflu mai târziu). Deocamdată eram uluit și nu-mi venea să cred. Și mai aveam o nedumerire: pe lunga listă a celor care citiseră această carte, eu nu figuram! Vasilică mă omisese. De aici probabil nesiguranța anchetatorului. Dar a căzut beleaua pe capul părintelui Vasile Hotico, acesta fiind pretextul arestării domniei sale și incadrării într-un **lot legionar,** în modul cel mai absurd, deoarece părintele nu agrea ideologia legionară și o afirma deschis și cu onestitate. Avea părintele în momen-

continuare în pag. 15

DIN NOU DESPRE JALE ȘI EROISM

statului invadat, îndemnând la eroisme dureroase când vede că țara se prăbușește, iar populația își caută cu disperare salvarea într-un exod care tinde să-l depășească pe cel din 1945?

Compasiunea și solidaritatea românească și nu numai, este impresionantă și emoționantă, dar nu poate depăși latura umanitară pentru că nimeni nu-și dorește o nouă conflagrație mondială, știut fiind faptul că la potențialul distructiv actual ar putea însemna sfârșitul civilizației umane. Până la urmă este un război fratricid, între două națiuni care au aceeași sorginte, aceeași limbă, aceeași cultură, aceeași istorie și tradiție și care, tot până la urmă, vor trebui să se înțeleagă, din păcate cu costuri umane și materiale enorme.

România are experiența războaielor fratricide din vremea principatelor, îndeosebi între moldoveni și munteni din care profitau din plin vecinii, care din totdeauna și din nefericire pentru beligeranți, s-au dovedit vicleni și hrăpăreți,. Un motiv în plus ca România să fie prudentă și reținută în angajamente, înafara celor umanitare bineînțeles, pentru că o fi NATO alături, dar noi suntem în prima linie.

Nu ne-am dori să retrăim jalea și eroismul unei epoci care a marcat tragic ființa noastră națională, astăzi, când dintr-o eventuală confruntare am ieși (dacă am ieși) așa cum am ieșit din totdeauna, *pentru că atunci când cei mari se ceartă, cei mici, dacă nu trebuie să se teamă, trebuie să fie cel puțin prudenți.*

Parcurgerea acestor pagini răscolitoare și deosebit de evocatoare pentru istoria noastră, dar și pentru istoria vecinilor noștri, ar trebui să inducă cel puțin retoric întrebarea: nu este oare prea multă suferință pentru o viață atât de scurtă, în care înțelepciunea și umanismul ar trebui totuși să prevaleze?

Bibliografie:

1.Cernov, Alexandrina – *Drama românilor din regiunea Cernăuți (1940-1947),* Ed. Niucodim Caligraful, Mănăstirea Putna, 2019;

2.Dominte,I, Ilica,V, Șapcă,N – *Fântâna Albă-Golgota Neamului,* Ed.Nicodim Caligraful, Mănăstirea Putna, 2018;

3.Ioniță,Sorin, - *Procesul verbal al Congresului General al Bucovinei, (28.nov1918),* Bazilica.ro, 28.nov.2018;

4.Iorga,N – *Istoria lui Ștefan cel Mare,* Ed. Litera, 1990;

5.Lupu,Valeriu – *Diaspora românească - între comunitățile istorice și migrația economică* în Istorie, Spiritualitate și Cultură Românească, Ed. Magic Print, Onești, 2021;

6.Marin,VD – *Jale și eroism la Cotul Donului și...după,* Ed. PIM, Iași, 2019;

7.Tudor,Tiberiu – *Istoria unei trădări naționale-tratatul cu Ucraina,* Ed. Blassco, 2014.

VALERIU LUPU – doctor în științe medicale

DE LA CAPĂT, COPII

tul celei de a doua arestare, patru copii – dacă nu mă înşeală memoria. A avut şase până la urmă, dar nu a scăpat tăvălugului.

Prostia sau laşitatea lui Vasilică a produs imense suferinţe unei numeroase familii. Absurd şi crud: el se prăbuşise din cauza propriei familii – minusculă prin comparaţie – aruncând în suferinţă o altă familie, mult mai numeroasă, probabil fără urmă de regret sau remuşcare. Iar pe mine, – e adevărat că fuseserăm foarte apropiaţi –, m-a omis. De ce? Din prietenie? Dar cei pe care-i acuza, nu fuseseră prietenii lui? Oare ce se petrece într-un suflet căzut în disperare? Cum îşi selecţionează victimele? După ce criterii? Nu ştiu şi nu voi şti niciodată. Vasile m-a omis şi eu am negat. Coincidenţă posibil benefică. Motiv pentru care în proces nu am avut probleme pe tema „portocalelor", spre deosebire de cei cu care Vasilică nu s-a dovedit a fi la fel de mărinimos.

În timpul citirii actului de acuzare – rechizitoriu? – un freamăt abia simţit anima „banca acuzaţilor". Fiecare se foia nestăpânit, auzind isprăvile nemaipomenite care i se puneau în cârcă. Ne foiam, dar tăceam. Nu aveam încotro şi oricum, se zice că tăcerea ar fi de aur. Doar Nistor a uitat cu desăvârşire de înţelepciune şi prudenţă, răbufnind prea tare – după opinia preşedintelui de instanţăcare l-a ridicat în picioare ca pe un puşti obraznic şi l-a ţinut astfel până când s-a încheiat – aparentul nesfârşit –, act de acuzare. A stat Nistor, lung şi slab cum era, în picioare, spre a fi contemplat în voie de distinsa societate.

Că era! Într-o parte – dar la loc de cinste – trona un ins important, după felul în care se foiau în jurul lui securiştii şi alţi „musafiri" necunoscuţi de noi, probabil invitaţi de onoare la spectacolul de gală, oferit pentru a arăta lumii vrednicia **organelor**, ca şi oroarea revelată de delicvenţi. Arătam rău de tot, slabi, livizi, tunşi **ocnă** (zero) şi înţoliţi în nişte vechituri de uniforme penale, scoase de prin fundul cine ştie cărei magazii a puşcăriei din Satu Mare.

Am aflat mai târziu că tipul în jurul căruia se foiau linguşitorii, slugarnici şi umili până la greaţă, unul dintre aceia care în mulţime nici nu ar fi fost remarcat – atât de insignifiantă era persoana ca înfăţişare – întruchipa cea mai înaltă funcţie locală: prim-secretarul de partid al Maramureşului, Iosf Uglar. Măi să fie! Nici nu bănuiam că suntem atât de importanţi încât să fim onoraţi cu asemenea simandicoasă prezenţă! Dar asta mai însemna ceva: că ne vor potcovi exemplar, spre a fi pildă şi învăţătură celor ce ar cuteza fie şi numai să gândească altfel decât pozitiv, vizavi de fericirea promisă de partid pentru… cândva.

La urma urmei, chiar şi spilcuitul preşedinte al completului de judecată era o figură mai aparte, fie chiar şi după nume: **Traian Maniu**. Coincidenţă de nume? Se pare că nu. Se spunea că era nepot de frate al lui Iuliu Maniu, sau aşa ceva. Cert, tânărul magistrat cunoştea dosarele şi autoritatea sa nu s-a manifestat doar asupra nestăpânitului Nistor, ci şi asupra procurorilor – erau doi – pe care i-a întrerupt fără fasoane când aceştia o luau razna şi punându-i la punct, în virtutea regulii militare care precizează că **funcţia doboară gradul**. Procurorii, ambii mai mari în grad, unul maior şi unul căpitan – acesta analfabet rău de tot – dar inferiori în funcţii.

Tot procesul a fost o înscenare perfectă, cu respectarea riguroasă a formelor şi, după cum s-a dovedit, cu ignorarea voită şi neruşinată a realităţii. Deoarece realitatea nu coincidea cu scopul propus de nu se ştie cine.

Aşadar, după lege, aveam **dreptul** să ne consultăm cu apărătorii din oficiu (totul ar trebui încadrat între ghilimele), bineînţeles sub atenta supraveghere a anchetatorilor, probabil pentru a se respecta şi legea confidenţialităţii!?! Un ins şters, între două vârste, a încercat să mă „lămurească", ce bine ar fi ca la interogatoriu să recunosc că am greşit, pentruca el să poată cere circumstanţe atenuante. M-am enervat.

- Domnule, dumneata mă aperi sau mă acuzi? Pretinzi să admit că aş fi făcut ceva, ce nu am admis nici în anchetă? Cred că am încheiat conversaţia.

- Domnu Dunca, d-lui încearcă să vă apere. A intervenit jenat anchetatorul meu.

- D-voastră ştiţi mai bine decât ştiu eu. Nu-mi puteţi cere să mă acuz de fapte pe care nu le-am făcut, nu le-am recunoscut şi nu le recunosc. Cu asta m-am întors la locul meu, fără să cer măcar permisiunea. Avocatul şi-a îndepărtat braţele a neputinţă, lt.major a nedumerire, dezamăgire şi ce o mai fi fost. Cred că pentru colectivul anchetatorilor aceste negaţii erau neplăcute, căci scenariul construit atât de migălos, având ca eşafodaj declaraţiile nebune ale lui Vasile Dunca şi Iliuţă Ţicală (alt Ţicală) risca să se clatine – doar sub aspectul credibilităţii – prin negările vehemente ale celorlalţi.

Am observat cu coada ochiului, sau am auzit **în clar** dinspre Nistor, că nici cu ceilalţi, avocaţilor nu le mergea mai bine. Acuzaţii aceştia feroci (nişte umbre livide în boarfele ordinare de ocnaşi) se încăpăţânau să-i înfrunte **şi** pe nefericiţii **din oficiu** pe capul cărora căzuse năpasta de a apăra nişte contrarevoluţionari, care nu aveau nici măcar bunul simţ să-şi recunoască fărădelegile (ce dacă nu le-au comis?) pentru a le uşura sarcina ingrată! Grea misie, domnule!

Interogatorii. Am fost duşi din nou în încăperea unde mai stătusem **cu faţa la perete** şi unde am fost din nou puşi în aceeaşi poziţie, păziţi cu străşnicie ca nu cumva să luăm legătura între noi şi să mai punem la cale, aşa, rapid, o nouă conspiraţie.

Pentru orice om cu o capacitate raţională normală, toată înscenarea aceasta semăna mai degrabă cu o activitate dintr-o casă de nebuni. Prin tot ce se petrecea aici, ar fi fost şi greu să stabileşti care sunt adevăraţii nebuni.

Am trecut fiecare când i-a venit rândul, prin faţa „instanţei", susţinându-ne nevinovăţia. Au fost lăsaţi la urmă Vasile Dunca şi Ilie Ţicală. Ce au putut să debiteze flăcăii aceştia, ne-au retezat ultimele speranţe (dacă or fi fost) că dacă nu vor fi dovezi, sentinţele ar putea fi mai blânde. Desigur, manevra aceasta era destinată ultimei impresii. Devastatoare! Aşa a fost. Apăream în postura unor delicvenţi vicleni şi incorigibili, duşmani înverşunaţi ai „regimului" (ceea ce era adevărat) şi vrednici de cele mai dure sancţiuni.

Au fost audiaţi şi alţi martori, Ţicală Ion, zis Nuţu, şi-a debitat lecţia bine asimilată, la fel ca la confruntare. Mă aşteptam şi nu-mi păsa. Zarurile erau aruncate: ce o da Domnul!

Se lăsase seara şi **instanţa** dădea semne de oboseală. Aşa că „dezbaterile" vor continua mâine.

(va urma)

IOAN DUNCA

Femeia creştină sau femeia comunistă. Demitizarea zilei de 8 martie

CONSTANTIN-NICU MIHAI

Asistăm an de an în data de 8 martie la o preaslăvire a femeii şi a ideii de feminitate, lucruri despre care lumea se încăpăţânează cu obstinaţie să le proclame rituos, în absenţa cunoaşterii semnificaţiei acestei zile. De aceea, vom încerca să demitizăm această falsă celebrare prin apelul la un scurt istoric al acestei zile. „Ziua femeilor a fost sărbătorită pentru prima dată la în , în amintirea unei greve a unui sindicat al femeilor, grevă care avusese loc în 1908. În ciuda a ceea ce s-a pretins mai târziu, pe data de 8 martie nu a avut loc de fapt nici o grevă. În august , cu ocazia reunită la , activista socialistă germană împreună cu colega ei propun sărbătorirea zilei internaţionale a femeii, fără a specifica însă o dată anume. Ziua internaţională a femeii a fost sărbătorită pentru prima dată anul următor, în 19 martie 1911. Începând cu anul 1913, femeile din Rusia au sărbătorit ziua femeii în ultima duminică din februarie. În anul 1917, ultima duminică din februarie conform calendarului pe stil vechi a coincis cu ziua de 8 martie pe stil nou. Femeile din Sankt Petersburg au declanşat o grevă cerând încheierea Primului Război Mondial, sfârşitul raţionalizării alimentelor şi abolirea dinastiei ţariste. După **1917, comuniştii si au declarat ca sărbătoare oficială în Uniunea Sovietică**".

Prin urmare, iată care este fundamentul celebrării zilei de 8 martie: fundamentul bolşevismului din 1917. Iată că de atunci, nu se celebrează femeia creştină, având drept model pe Prea Sfânta Născătoare de Dumnezeu, Fecioara Maria, ci se aniversează femeia comunistă, care nu are drept model pe Sfânta Maria. Şi ne întrebăm atunci cum se poate celebra această zi de 8 martie – trecem peste faptul că femeia, în multipla sa ipostază de mamă, soţie, fiică nu trebuie aniversată doar într-o singură zi, ci mereu – care se revendică de la o ideologie criminală şi atee (care are peste 100 de milioane de victime la nivel mondial), care a distrus fiinţa umană, în general, şi femeia, în particular, schimonosindu-i chipul său divin. Feminismul, această emanaţie a ideologiei bolşevice, nu este altceva decât o alterare a feminităţii naturale, a ordinii fireşti create de Dumnezeu, o denaturare a sensibilităţii, prin îndepărtarea de modelul marianic.

În aceste condiţii, oare Biserica creştină nu aniversează femeia în Duminica Mironosiţelor, a treia duminică după Sfintele Paşti, când sunt cinstite femeile care au venit la mormântul Mântuitorului Hristos? Sfintele femei mironosiţe reprezintă adevărate modele de credinţă pentru toate femeile, nu doar pentru cele creştine. De ce să nu ne gândim la 25 martie, la Buna-Vestire, atunci când Fecioara Maria este chemată să-l zămislească pe Fiul lui Dumnezeu. Prin încuviinţare, Maria devine Născătoare de Dumnezeu. Buna-Vestire făcută Mariei inaugurează „plinirea timpului" (Gal 4,4), adică împlinirea făgăduinţelor şi pregătirilor venirii lui Hristos. Iată doar câteva zile de celebrare a femeii creştine.

Astfel, se poate pune la coşul istoriei această zi de 8 martie, o adevărată ruşine pe obrazul feminin, prin celebrarea femeii comuniste şi se poate opta pentru o zi care să puncteze nobleţea femeii creştine, prin readucerea la Hristos şi la valorile Adevărului Revelat. Celor încă doritori de 8 martie să ia aminte la ceea ce serbează, întrucât preamărirea bolşevismului după un secol şi ceva nu face cinste fiinţei umane create după chipul şi asemănarea lui Dumnezeu, în aceste vremuri de cernere în care se cuvine să mărturisim pe Hristos şi să preţuim femeia creştină, adevăratul chip al credinţei şi nu hidoşenia femeii bolşevice.

Dreptul la Memorie:

Abonați-vă la revista „PERMANENȚE”

Dragi prieteni, Revista noastră, „Permanențe”, va intra în 2022 în al 25-lea an de existență. Înființată în 1998 de supraviețuitorii temnițelor carliste, antonesciene și comuniste, cu apariție lunară neîntreruptă, „Permanențe” a rămas singura revistă național-creștină care mai apare în România, în format fizic, în mod constant. Avem dreptul la memorie, la adevăr, la istorie, la demnitate. Avem obligația să ducem mai departe moștenirea primită de la seniorii pătimitori în temnițele carliste, antonesciene, comuniste.

Revista „Permanențe” face parte din această moștenire. Costurile tot mai mari generate de tipărirea și distribuirea unei reviste de acest fel au cauzat dispariția multor publicații de gen apărute după 1990. Și noi ne confruntăm cu aceeași problemă, dar suntem hotărâți să continuăm. Pentru a face asta, avem nevoie și de ajutorul vostru.

Vă rog - pe toți cei care puteți și doriți - să ne sprijiniți, abonându-vă, reînnoind abonamentul pe care îl aveți deja la revista „Permanențe” sau făcând donații. Prețul abonamentului este de 100 lei/ an pentru abonații din România, respectiv 50 euro/ 60 dolari/ an pentru abonații din străinătate.

Revista apare lunar și se expediază prin poștă pe adresa abonaților.

Contravaloarea abonamentului sau donațiile se pot achita prin mandat poștal pe adresa:

Militaru Carmen Daniela, O.P. 37 Ghișeul 2 – C.P. 14, 024280 București

sau prin virament bancar pe coordonatele următoare:

Fundația „Profesor George Manu”,

Banca Transilvania,

swift code: BTRLRO22XXX

USD - IBAN:

RO17BTRL04102205797941XX

EUR - IBAN:

RO80BTRL04104205797941XX

LEI - IBAN:

RO34BTRL04101205797941XX

Vă invit să mergem înainte, împreună!

Cezarina Condurache,

Președinte Fundația „Profesor George Manu”

- Redacția își păstrează distanța față de conținutul articolelor; responsabilitatea revine exclusiv autorilor.

PERMANENȚE

ISSN 1453 – 9551

Editor: Fundația Culturală „Profesor George Manu”

Str. Austrului nr. 12, Bl. 3, Sc. C, Ap. 32, 024073, Sector 2; București

e-mail: fgmanu@gmail.com

Internet: http://www.fgmanu.ro

tel. 021-252-20-41; 0746 548 305

REDACTOR ȘEF:

BOGDAN MUNTEANU

REDACTORI:

PR. MARIUS VIȘOVAN PR. VASILE GORDON

CIPRIAN VOICILĂ CEZARINA CONDURACHE

CORESPONDENȚI STRĂINĂTATE:

CĂLIN GABOR NICOLAE OPRESCU

DANIELA MILITARU - TEHNOREDACTOR

ADMINISTRAȚIE – DIFUZARE:

MILITARU CARMEN DANIELA O.P. 37 Ghiseul 2 – C.P.14, 024280 București

Relații cu publicul la sediul Fundației: luni, marti, miercuri, joi, vineri: 14-18